

JOURNALISTI

14
2018

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
94. vuosikerta 30.11.2018

Kahdet kasvot

Toimittaja puolusti jutuissaan
tasa-arvoa, mutta sai tuomion
raiskauksesta.

8

tässä lehdessä

KANNEN KUVA: MARKO TURUNEN

○ Marina Ekroosin luotsaama Frameright haluaa valokuvien hallinnan takaisin tekijöille. **25**

KUVA: KAI WIDELL

KUVA: KAI TIRKKONEN

○ Töitä myös eläkkeellä. Toimittaja Tapio Mainio haastattelee leipurimestari Arto Jäskeä. **14**

○ "Elämämme perustuu pikkuvalheisiin, jotka tekevät siitä siedettävää", kirjoittaa Janne Saarikivi. **7**

KUVITUS: MAXIM USIK

○ Toimenkuvat muuttuvat. Yle kokeilee, voiko toimittajasta tulla yhteisömanageri. **16**

Älä anna kollegan ahdistella

MARIA PETTERSSON ● Twitter: @mariapettersson ● maria.pettersson@journalistiliitto.fi

Tämän lehden kansijuttua varten haastateltiin tusinan verran naisia. Heitä yhdistää se, että he ovat joutuneet toimittajan ahdistelemiksi. Naiset eivät pääasiassa tienneet toistiaan, mutta heidän haastatteluisaan toistuivat samat kaksi pohdintaa.

Ensinnäkin naiset puhuivat toimittajan erityisasemasta. Ihminen kertoo toimittajalle asioistaan eri tavalla kuin vaikkapa leipurille, he sanoivat. Tärkeistä sosiaalisista aiheista kirjoittavaa toimittajaa pidetään luotettavana, oikeamielisenä ihmisenä. Jotkut naisista työskentelivät luovalla alalla. Taiteilija ei kerkeästi kehota toimittajaa suksimaan kuuseen, koska pelkää sen vaikuttavan uraansa.

Toisekseen naiset ihmettelivät, miten on mahdollista, ettei toimittajayhteisö puuttunut kollegan käytökseen. Toimittaja puhui naisista varsin epäkunnioittavaan sävyyn samoissa baari-pöydissä, joissa istui muita Suo-

men eturivin toimittajia. Osa hänen kollegoistaan ja toimitajatutuistaan tiesi – ei kaikkea, mutta jotakin. Osa kertoo nyt, että kaduttaa, osa ei missään nimessä halua kommentoida asiaa, kenties pelätessään omaa kasvojen menettämistä ja häpeää. Naiset kysyvät, miksei kukaan kollega tai ystävä sanonut mitään, miksei asiaan puututtu, kuinka monta ahdistelua tai raiskausta olisi estetty jos joku olisi pitänyt ankaran puhuttelun?

”Se yksi alkaa aina kännissä lääppiä.

Toimittajayhteisö ei tietenkään tässä suhteessa ole mitenkään poikkeuksellinen. Sama ahdistelijoita suojeleva mekanismi toimii kaikkialla yhteiskunnassa. Isompia ja pienempiä ongelmia peitellään tälläkin hetkellä työpaikoilla ja kaveriporukassa, koska niistä pu-

huminen on epämiellyttävää. Pikkujouluukauden alkaessa työpaikoilla kiertää suusta suuhun tieto, että se yksi alkaa aina kännissä lääppiä, varo sitä. Lääppiä kukaan ei käy ojentamassa, ei ainakaan jos hän on pomo tai mukavaksi tiedetty, suosittu kollega.

Naisten kertomuksista kannattaa oppia ainakin kaksi asiaa.

Toimittaja on toimittaja myös vapaa-ajalla, halusipa hän sitä tai ei. Muut ihmiset suhtautuvat toimittajaan usein tietyllä tavalla ja muuttavat käytöstään tietäessään, että keskustelevat toimittajan kanssa. Asemaa voi käyttää tai väärinkäyttää jopa tiedostamattaan – pahinta tietysti on, jos sen tekee tietoisesti.

Lisäksi toimittajayhteisöt – niin avarakatseisia, edistyskellisiä ja tasa-arvoa kannattavia kuin ne joskus ovatkin – ovat alttiita samoille häirinnän mekanismeille kuin muukin yhteiskunta. Jos kollega ahdistelee, älä ole hiljaa. Asioihin puuttuminen auttaa sekä mahdollisia uhreja, yhteisöä että ahdistelijaa itseään.

Toimittajan uudet hommat

Monessa mediatilassa halutaan, että toimittajat keskustelisivat yleisön kanssa eri tavalla kuin ennen. Tiedotusvälineet haaveilevat sitouttavansa yleisön laadukkaalla keskustelulla. Muut yritykset ratkaisevat asian usein palkkaamalla yhteisömanagerieja. Tehtäviin kuuluvat muun muassa yhteishengen luominen sekä keskustelunaiheiden ja sävyn ohjaaminen.

Nyt ainakin jotkut mediatilat toivovat, että toi-

mittajat ryhtyisivät tekemään vanhojen työtehtävien lisäksi yhteisömanagerien töitä. Työnantajan kannattaa muistaa, että yhteisömanageri on oma ammattinsa, jossa tarvitaan monia sellaisia ominaisuuksia ja osaamista, joita toimittajilla ei välttämättä luonnostaan ole. Nettikeskustelun ohjaaminen ja yhteisön rakentaminen on herkkää ja vaativaa puuhaa, johon tarvitaan niin taitoa kuin oikeanlaista luonnetta.

Lisää uusista työtehtävistä sivuilla 16–17.

Journalisti vaalii laadukasta journalismia, sananvapautta ja alan parhaita perinteitä. Journalisti tarkastelee kriittisesti media-alaa ja sen ilmiöitä.

KASVO

PASI KIVIOJA, 44

● Freelancetoimittaja ja viestintäyrittäjä.

● Ilta-Sanomien toimitaja 2000–2009. Johtajana Sanomalehtien Liitossa 2009–2013.

● Väittelee Tampereen yliopistossa 1. joulukuuta.

● Väitöskirja: Ilta-päivälehtien evoluutio median murroksessa. Hiipuva printti, nouseva digitaalinen mahti ja ansaintamallin uusi asento.

Akateeminen iltapäivälehtimies

Pasi Kivioja ennustaa väitöskirjassaan painettujen iltapäivälehtien loppua.

MANU MARTTINEN, TEKSTI • EVELIN KASK, KUVA

Se huoltamoreissu jäi mieleen. **Pasi Kivioja** oli vuonna 2012 päässyt jo hyvään vauhtiin väitöskirjansa kanssa.

Varhainen käsikirjoitus oli tallennettuna muistitikulle, joka puolestaan oli hänen lompakossaan.

Lompakko unohtui huoltamolle, ja kun Kivioja vartin päästä palasi paikalle, se oli poissa.

”Siinä meni monen kuukauden työ hukkaan ja jouduin tekemään kaiken uudestaan”, Kivioja sanoo.

Muistitikun riskeistä viisastuneena Kivioja otti uudet tekniikat käyttöön ja tallensi keväällä 2013 tekemänsä parinkymmenen asiantuntijahaastattelun äänitiedostot pilvipalvelu Dropboxiin.

Pari vuotta myöhemmin hän katseli epäuskoisena tyhjää haastattelukansiota.

”Eivät ne olleetkaan siellä enää. Silloin päätin, että luovun koko projektista.”

Onneksi tiedostot löytyivät toisella laitteella ja väitöskirja valmistui tänä syksynä – yksitoista vuotta aloittamisen jälkeen.

KIVIOJAN TUTKIMUS KÄSITTELEE iltapäivälehtimarkkinoiden kehitystä *Iltalehden* markkinoille tulon jälkeen. Viime vuosina lehtien digiversiot ovat menneet printin edelle ja kääntäneet ansaintamallin pääläelleen. Ilmoitustulot ovat nousseet lehtimyynnin rinnalle tärkeäksi tulonlähteeksi.

Kivioja ennustaa, että viime vuosien nopean digikehityksen takia molempien lehtien printtiversiot loppuvat lähivuosien aikana. Painetun *Iltalehden* hän ennustaa loppuvan nopeimmillaan jopa ensi vuoden aikana.

Iltalehti torjuu tämän arvion.

”Ensi vuonna ei ole näköpiirissä mitään dramaattista. *Iltalehti* ilmestyy vuonna 2019 painettuna 100-prosenttisella varmuudella”, päätoimittaja **Perttu Kauppinen** sanoo.

Kivioja käy tutkimuksessaan läpi median suurta muutosta ja analysoi alan talousahdingon syitä laajemmin. Hän tyrmää usein kuullun helpon selityksen, jonka mukaan median murroksen syy on pelkkä internet.

”Nykytilanteeseen johtanut muutos alkoi jo 1990-luvun lamasta. Muutoksen liittyy monia muitakin tekijöitä, kuten kuluttajatottumuksen muutokset, yhteiskunnalliset tekijät ja väestön ikääntyminen.”

”Uutistystä varmaan kaipaavat jotain sellaista, mitä ei enää ole.”

KIVIOJA TYÖSKENTELI aikanaan vuosia *Ilta-Sanomien* toimittajana, ja teki ex-päätoimittaja **Vesa-Pekka Koljosen** kannustamana pro gradu -tutkielmansa iltapäivälehtien myyvimmistä etusivuista.

Pari vuotta myöhemmin hän teki virkavapaallaan iltapäivälehdistä tutkimuksen Tampereen yliopiston tutkijana. Nyt akateeminen ura huipentuu väitöstilaisuuteen Tampereen yliopistossa.

Toimituksen työyhteisöä ja yhdessä tekemistä Kivioja kaipaavat, mutta kiivaaseen uutistytöhön hän ei enää lähtisi.

”Uutistystä varmaan kaipaavat jotain sellaista, mitä ei enää ole. Se oli niin erilainen lehti, kun olin siellä.” ●

Nämä asiat paranisivat, jos elokuva- ja tv-tes olisi yleissitova

	Elokuva- ja tv-tes	Työlainsäädäntö
Vähimmäispalkka	Alin palkka 1.1.2018 alkaen 1852, 70 €/kk avustavissa tehtävissä.	Ei vähimmäispalkkaa. Palkan on oltava ”tavanomainen ja kohtuullinen”.
Lomaraha	Lomaraha on 50 % kertyneen loman vuosilomapalkasta, loma palkallista.	Ei lomarahaa. Loma palkallista.
Sairausajan palkka	Sairausajalta maksetaan palkkaa yli kuukauden jatkuneesta työsuhteesta korkeintaan 14 arkipäivää, ja sitä pidemmissä työsuhteissa porrastetusti pidempään aina 56 arkipäivään saakka.	Sairausajalta maksetaan yli kuukauden jatkuneesta työsuhteesta korkeintaan 9 arkipäivää.
Vanhempien etuudet	Työsuhteen pituudesta riippuen palkallinen äitiysvapaa 56/72 päivää. Palkallinen isyysvapaa 6 päivää. Lapsen sairastuessa palkallinen, tilapäinen hoitovapaa 3 päivää.	Ei palkallista äitiys-, isyys- tai tilapäistä hoitovapaata.
Matkakorvaukset	Matkustamisesta vapaa-aikana maksetaan vähintään 75% perustuntipalkasta ensimmäiseltä 12 tunnilta. Matkustamisesta maksetaan mm. myös päivärahaa.	Matkaan käytettyä aikaa ei lueta työ-aikaan, ellei sitä samalla ole pidettävä työsuorituksena. Jos työnantaja ei maksa päivärahaa, työntekijä voi vähentää summan verotuksestaan.

OSA AUDIOVISUAALISEN ALAN TYÖNANTAJIEN ON NOUDATTAA TYÖSUHTEIDEN EHDOTUKSIA VAIN LAKISÄÄTEISTÄ TASOA. ELOKUVA- JA TV-ALAN TYÖEHTOSOPIMUS TAKAA TYÖNTEKIJÄLLE MUUN MUASSA NÄMÄ LAKIA PAREMMAT ETUUDET. KOONNUT: MARJA HONKONEN

Villille tv-alalle toivotaan tes-suitsia

MARJA HONKONEN, TEKSTI • HELI SAARELA, GRAFIIKKA • LEHTIKUVA, KUVA

Elokuva- ja tv-alan työehtosopimuksesta halutaan yleissitova. Journalistiliitto toivoo päätöksen kohentavan alan palkkatasoa.

Elokuva- ja tv-ala odottaa päättöstä työehtosopimuksensa yleissitovuudesta. Yhdelle media-alan viimeisistä villeistä toimialoista haetaan kaikkia koskevaa kattavuutta jo toistamiseen. Edellisen kerran asiaa käsiteltiin vuonna 2015.

Asian ratkaisee sosiaali- ja terveysministeriön alaisuudessa toimiva Työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunta. Se tekee päätöksensä sillä perusteella, onko sopimus soveltamisalallaan edustava. Puolet alan työntekijöistä pitäisi siis olla sen piirissä.

Journalistiliitto, Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto (Teme) ja Palvelualojen työnantajat Palta odottivat päätöstä yleissitovuudesta jo keväällä. Päätös on kuitenkin edelleen lautakunnan valmistelussa. Aikaisintaan asia ratkeaa joulukuussa, ministeriöstä kerrotaan.

Jos elokuva- ja tv-alan sopimus olisi yleissitova, kaikkien alan yri-

tysten, myös työnantajaliittoihin kuulumattomien toimijoiden pitäisi noudattaa vähintään tiettyjä vähimmäisehtoja, esimerkiksi vähimmäispalkkaa.

”Tv-tuotantojen kentällä ansioit vaihtelevat huomattavasti. Näin voitaisiin päästä säälliselle palkkatasolle”, Journalistiliiton edunvalvontajohtaja **Petri Savolainen** arvioi.

Kirittävää on. Journalistiliiton lokakuussa julkaiseman työmarkkinatutkimuksen mukaan alan keskimääräinen kuukausiansio oli yli tuhat eroa huonompi kuin lehdistössä tai Ylessä.

Niille työntekijöille, joiden työpaikoilla noudatetaan nyt vain lain antamia oikeuksia, luvassa olisi esimerkiksi myös palkallisia perhevapaita ja pidempään maksettavaa sairausajan palkkaa.

JOURNALISTILIITON JÄSENISTÄ elokuva- ja tv-alalla työskentelee noin 250 päätoimista työntekijää, Temen jäsenistä taas noin 550. Tällä hetkellä noin puolella heistä ehdot ovat nykyisen työehtosopimuksen tasolla tai paremmat, Journalisti-

liiton työehtoasiamies **Terhi Tarvainen** arvioi.

Vaikka sopimuksesta tulisi yleissitova, pyytämättä kenenkään edut eivät todennäköisesti parane. Järjestäytymättömien työnantajien palveluksessa olevien pitäisi uskaltaa niitä itse vaatia. Muutos olisi Tarvaisen mielestä silti alalle merkittävä.

”Se parantaisi alan kulttuuria ja vahvistaisi työntekijöiden ääntä, joka on tällä hetkellä aika heikko”, hän sanoo.

Elokuva- ja tv-tuotantoalan yrityksistä vain osa on toistaiseksi järjestäytynyt. Liittojen arvioiden mukaan niissä työskentelee kuitenkin yli puolet alan työntekijöistä. Edellytykset yleissitovuuden vahvistamiseen ovat siis paremmat kuin vuonna 2015.

Järjestäytyneiden joukossa ovat muun muassa Yellow Film, Moskito Television ja Warner.

JULKISESSA KESKUSTELUSSA yleissitovuutta on moitittu työnantajien kannalta kahlitsevana, vanhakanaisena rakenteena. Petri Savolainen kuitenkin uskoo, että on myös

työnantajien etu, jos pohja on kaikille yhteinen.

”Yleissitovuudella ei turvata vain työntekijöiden vähimmäisehtoja, vaan myös reilua kilpailua”, Savolainen sanoo.

Järjestäytyneet työnantajat saavat myös käyttää muun muassa paikallisesti sovittavia työaika-joustoja, joista osa on ollut työntekijöille hankalia hyväksyä. Yleissitovuus kuitenkin lisäisi työntekijöiden valtaa sopimisessa.

”Työpaikoilla on lähdetty villeydestä ja vapaudesta eikä juuri mitään ole neuvoteltu. Kyse on ehkä ollut osittain alan kulttuurista”, Savolainen sanoo.

Mikäli yleissitovuus jää nytkin saavuttamatta, alan työehtojen kehittämistä jatketaan muilla tavoin. Elokuva- ja tv-tesin sisällöistä neuvotellaan taas ensi vuonna.

Liitot aikovat lisäksi tarjota työoikeuden peruskoulutusta sekä esimies- ja työnantajakoulutusta alan toimijoille.

Sen Terhi Tarvainen toivoo vahvistavan yhteyttä alan yrityksiin.

”Meillä on aivan perustyö meillä.” •

JANNE SAARIKIVI

janne.saarikivi@helsinki.fi
KIRJOITTAJA ON KIELITIETEEN
TUTKIJJA, JOKA ON TOIMINUT
PROFESSORINA HELSINGIN
YLIOPISTOSSA SEKÄ PARNASSON
JA HELSINGON SANOMIEN
KOLUMNISTINA.

Utu-uutisia

Maailmassa tapahtuu loputtomasti asioita. Muovipussi leijuu Hämeenlinnan torin poikki. Rakastavaiset kohtaavat toisensa Tsheljabinskissa ja juovat kaakaota. Auto ajaa ylinopeutta kohti Sääminkiä, tien varrella kaadetaan puita. Työpaikalla Raahessa on seksistinen ilmapiiri.

Toimittajan on luotava asioille konteksti. On kerrottava olennaisesta, ja vaiettava epäolennaisesta. Muuten syntyy vaarallisen valheellisen maailmankuva.

Mediakeskustelujen avainsana on valeutinen. Se on tapahtuma, jota ei ole tapahtunut, tai tapahtuma, joka esitetään kerta kaikkiaan väärässä valossa.

Mikä kaikki on valeutisia?

TIEDERAPORTTI KERTOO, että maailman luonnonvaraisten eläinten kannat ovat pudonneet dramaattisesti, ja toinen, miten ilmastonmuutos on rikkonut kaikki ennusteet. Uutisissa todetaan myös, että syntyvyys on laskussa ja että Helsinkiin rakennetussa uudessa kauppakeskuksessa on huutava asiakaspula.

Jälkimmäiset uutiset saavat enemmän tilaa kuin ensimmäiset. Voisi ajatella, että ensimmäisten valossa ne olisivat positiivisia merkkejä ihmiskunnan kulutuksen taitumisesta. Media valitsee kuitenkin uutisiinsa toisen kärjen, huolen kasvun heikkenemisestä.

Uutiset kauppakeskuksen vaikeuksista tai alhaisen syntyvyyden aiheuttamasta huoltosuhdehuolestesta eivät ole valheita. Silti ne vääristävät asioiden mittakaavan valeutisille ominaiseen tapaan. Ne ovat vähintäänkin sukua uutisoinnille, jossa kauhistellaan muuttaman venäläisäidin huoltajuuskriisiä ja annetaan ymmärtää, että

maassa on venäläisvaino. Tai uutisille, jotka keskittyvät raiskaajan etniseen taustaan.

EHKÄ VALEUUTISTEN lisäksi onkin myös sumu-uutisia tai utu-uutisia. Uutisia, jotka peittävät todellisuuden hämärään.

Uutinen terrori-iskuista länsimaassa saa satakertaisen huomion suhteessa terrori-iskuun Pakistanissa. Se on utu-uutinen. Se rakentaa maailmaa, jossa syömmme rauhassa rapumössöä kauppakeskuksen peilialissa, ellei paha ihminen tule ja tapa. Jossain toisaalla sumun kätöissä saa toisen luokan ihmisiä kuolla.

Prinsessa **Dianan** kuolema tai Leijonien kiekkokulta ovat utu-uutisia. Muistan, missä olin kun Diana kuoli, koska se oli iso uutinen. Mutta jos media ei olisi minulle prinsessasta kertonut, en olisi hänestä tiennyt yhtään mitään, en hänen kuolemansaan enkä elämästäänkään.

Maireat uutiset sympaattisesta bisneksillään rikastuneesta insinööri-miehestä, joka toi häkypönttöauton Oulun torille, olivat utu-uutisia. Kukaan Suomen tuhansista toimittajista ei kysynyt kysymyksiä pääministeri **Sipilän** omaisuuden alkuperästä, jonka myöhemmin selvitti **Jarno Liski** artikkelissaan. Ja joka sitten unohdettiin.

VAIKEISTA asioista vaikeneminen ei ole ihme. Elämämme perustuu turuttaviin pikkupalheisiin, jotka tekevät siitä siedettävää. Utu on yleisempää kuin kirkas valo. Median kuluttaja odottaa, että tätä valheellista mukavuudentunnettamme tuettaisiin. Että saisimme aamukahvia siemaillessamme lukea pehmeistä pikkuasioista, jotka eivät uhkaa ketään.

Hyvät toimittajat, alkää vain täytäkö kuluttajan toiveita. ●

Synkkä salaisuus

Toimittaja Ari Lahdenmäki on kirjoittanut lukuisia juttuja etiikasta ja naisten oikeuksista. Marraskuussa hän sai kaksi tuomiota seksuaalirikoksista. Journalisti haastatteli kahtatoista naista, jotka kertovat lisää Lahdenmäen pimeästä puolesta.

MANU HAAPALAINEN, TEKSTIT • MARKO TURUNEN, KUVITUS

Emma havahtui siihen, että häntä oltiin riisumassa. Oli helmikuu vuonna 2004. Ilta oli ollut mukava, ja Emma oli hiukan kiinnostunut toimittaja **Ari Lahdenmäen** ystävistä. Niinpä hän oli innostunut Lahdenmäen ja ystävän kanssa jatkoille viimeksi mainitun asunnolle.

Kolmikko poltteli hieman, vaikka Emma pelkäsi, että saattaisi sammua.

Niin kävikin.

”Ajattelin, että miehet haluavat avata takaa nyöritettävää kireää korsettiani, jotta minun olisi parempi nukkua”, Emma kertoo.

Seuraavan kerran hän heräsi siihen, että Lahdenmäki oli hänen sisällään. Ystävä katseli vierestä. Emma oli hämmentynyt ja peloisaan. Hän ei uskaltanut vastustella.

JAANA OLI PÄÄTYYNUT toimittaja Lahdenmäen lähipiiriin vähitellen vuonna 2006. Tämä oli vaikuttanut herrasmieheltä, hauskalta ja älykkäältä baariseuralta.

Lahdenmäen tuolloinen naisystävä oli matkoilla, ja Lahdenmäki tarjosi baari-illan jälkeen Jaanalle yöpaikan tämän asunnosta. Naisystävän

asunnolla Jaana sammui. Hän heräsi siihen, että Lahdenmäki oli hänen sisällään. Jaana oli liian pelästynyt vastustellakseen.

Nuori nainen ei tuolloin täysin käsittänyt, mitä oli tapahtunut.

Jaana ei heti erkaantunut Lahdenmäen tuttavapiiristä.

”Mielikuvani on, että sammuneen hyväksikäyttämistä ei tuohon aikaan pidetty ihan tavatona. Se oli huuruista aikaa muutenkin. Lahdenmäki leuhki baareissa ’panneensa minua’. Yritin kertoa mitä oli tapahtunut, mutta hänen ystävänsä eivät kuunnelleet.”

Puoli vuotta tapahtuneen jälkeen Lahdenmäki ja Jaana päätyivät isommassa porukassa samoille jatkoille. Jaana meni nukkumaan. Hän heräsi nytkin siihen, että Lahdenmäki on hänen sisällään.

Lahdenmäki kävi häneen käsiksi kolmannenkin kerran. Huonoon henkiseen tolaansa ja sääliin vedonnut toimittaja sai Jaanan tapaamaan hänet vuonna 2011 Sinebrychoffin puistossa Helsingissä. Lahdenmäki humaltui ja alkoi yllättäen repiä housuja Jaanan jalasta, painaen tätä rintalastasta maahan. Jaana sai potkaistua itsensä irti.

Lahdenmäki myös soitteli ja lähetti Jaanalle satoja maanittelevia ja uhkaa-

Lahdenmäki leuhki baareissa ”panneensa minua”. Yritin kertoa mitä oli tapahtunut, mutta hänen ystävänsä eivät kuunnelleet.

via tekstiviestejä, koska tämä ei lupautunut Lahdenmäen omaksi.

”Hän tiesi missä olin töissä. Yhdessä viestissä hän uhkasi raahata minut metsään ja repiä raajani irti. Hän halusi, että muuttaisimme Afrikkaan ja tekisimme vauvan.”

HEINÄKUUN 21. PÄIVÄN aamuna vuonna 2017 *Ilta-lehti* uutisoi ”palkitun toimittajan” saaneen Espoon käräjäoikeudessa vajaan kahden vuoden ehdollisen vankeustuomion raiskauksesta. *Ilta-Sanomat* kertoi asiasta paria tuntia myöhemmin ja lisäsi juttuunsa runsaita yksityiskohtia käräjäoikeuden pöytäkirjoista.

Raiskaus oli ollut väkivaltainen. Se noudatti osin samaa kaavaa kuin edellä kuvatut teot.

Toimittaja oli tuppautunut syyskuussa 2015 juopuneen uhrin seuraan ja samaan taksiin tämän poistuessa ravintolasta kohti kotiaan. Mies oli lainannut taksissa uhrin puhelinta ja asettanut sen lentokonetilalle. Näin uhrin ystävät eivät saisi puhelimitse tarkistettua, onko kaikki kunnossa. Asunnolla toimittaja raiskasi naisen useita kertoja, piittaamatta tämän vastusteluista.

*Lahdenmäki on ravintolasta***asunnolle saapumisen jälkeen työntänyt voimakkaasti päihtyneen ***sängylle, riisuen hänen vaatteitaan ja on estänyt painollaan***poispääsyn tilanteesta, painaen häntä päästä tunkeutuen samalla sormillaan ja sukupuolielimellään hänen sukupuolielimeensä.*

Aamulla Lahdenmäki on jatkanut menettelyään työntäen eri vaiheissa tapahtumaketjua sormiaan edeltävistä tapahtumista osin lamaantuneen ***sukupuolielimeen tämän estelystä huolimatta ja on tunkeutunut sukupuolielimellään hänen sukupuolielimeensä ainakin asunnon makuuhuoneessa ja wc:ssä hänen tahtonsa vastaisesti. ***on ollut ainakin aamulla pelkotilan ja lamaantumisen vuoksi kykenemätön enemmälti puolustamaan itseään.

Helsingin hovioikeus vahvisti käräjätuomion 7. marraskuuta 2018. Ari Lahdenmäki sai vuoden ja 11 kuukautta ehdollista vankeutta. Samalla päivämäärällä hänet tuomittiin myös toisesta seksuaalirikoksesta, kun Helsingin käräjäoikeus tuomitsi hänet kuuden kuukauden ehdolliseen vankeuteen seksuaaliseen tekoon pakottamises-

ta. Tämä teko oli kesältä 2016.

*Lahdenmäki on***nukkuessa hänen vieressään yrittänyt riisua***alushousuja tämän yltä niin, että alushousut ovat olleet reisien puolella välissä ***herättyä. Tämän jälkeen Lahdenmäki jatkoi väkivalloin***alushousujen vetämistä alas. Teko päättyi***vastusteltua voimakkaasti ja pyydettyä Lahdenmäkeä lopettamaan.*

Kumpikaan tuomio ei ole lainvoimainen.

JOURNALISTI HAASTATELLI tätä juttua varten kahdentoista naista, jotka kertoivat lehdelle kohtaamisistaan Lahdenmäen kanssa. Ne ajoittuvat vuosille 2004–2017. Kertomukset ovat toisistaan riippumattomia.

Lahdenmäki ei ole kuka tahansa rivitoimittaja. Hän on työskennellyt Suomen arvostetuimmassa tiedotusvälineissä ja tunnetuimpien toimittajien kanssa.

Hänet palkittiin vuonna 2005 eurooppalaista ihmiskauppaa käsittelevästä artikkelista tutkivan journalismin yhdistyksen Lumilapio-palkinnolla osana *Imagen* työryhmää.

Hän on kirjoittanut muun muassa *Journalistiin*, *Long Play*hyn ja *Helsingin Sanomiin*, tehnyt töitä niin Ylen A-Studiolle kuin *Madventuresillekin*.

Lahdenmäki kirjoitti pitkään muun muassa rikoksista sekä journalistien ja journalismin etiikasta. Hän on toimittajana käyttänyt merkittävää mielipidevaltaa. Naisten kertomuksista selviää, että Lahdenmäki on käyttänyt asemaansa tunnustettuna toimittajana hyödykseen päästäkseen näiden lähelle.

Journalisti pyysi Ari Lahdenmäeltä haastattelua useaan otteeseen tämän jutun eri teko- vaiheissa. Lahdenmäki kieltäytyi haastattelupyynnöistä. Lahdenmäelle annettiin myös mahdollisuus tutustua jutun luonnokseen sen julkaisua edeltäneellä viikolla.

Haastattelun sijaan hän lähetti toimitukselle kannanotoksi otsikoimansa kirjoituksen.

”Jutussa kuvatuista tapahtumista suurinta osaa en tunnista lainkaan”, Lahdenmäki kirjoittaa.

”Kulunut pitkä aika on varmasti vääristänyt paitsi minun myös kertojien muistikuvia. Otaksuma siitä, että tuolloinen ammattini toimitta-

jana olisi jotenkin liittynyt väitettyihin tapahtumiin, on täysin absurdi.”

Lahdenmäen mukaan osa väitetyistä tapahtumista on ajallisesti tai muilta yksityiskohdiltaan mahdottomia.

”Koska väitteet liittyvät yksityiselämään eivätkä työhöni toimittajana, en kommentoi näitä kunniaa ja yksityiselämän suojaa monin tavoin loukkaavia väitteitä ja vihjauksia julkisuudessa”, Lahdenmäki jatkaa.

Lahdenmäki sanoo aikanaan laajan verkostonsa aiheuttaneen ”paljon kateutta, juoruja ja perättömiä vihjauksia, joita on esitetty niin *MV-lehden* tapaisissa julkaisuissa kuin nyt myös alan ammattilehdessä *Journalistissa*”.

Lahdenmäki kirjoittaa journalistina toimissaan esittäneensä usein kärkevää kritiikkiä nykyjournalismia, myös *Journalistia* kohtaan.

”Sen vuoksi olen saanut paljon vihamiehiä ja olen tottunut minuun kohdistuneisiin hyökkäyksiin”, hän jatkaa.

TOIMITTAJANA ITSEKIN työskentelevä Aada luki Lahdenmäen ensimmäisestä tuomiosta. Hänen teki mieli juhlia, kun mies oli viimein saatu kiinni. Teonkuvaus tuntui pelottavan tutulta.

Aada oli tutustunut Lahdenmäkeen vuonna 2013 toimittajien seminaarimatalla. Kumpikin oli tuntenut olonsa ulkopuoliseksi, joten tuntui luontevalta viettää aikaa yhdessä. Lahdenmäki oli charmantti ja hauska. Yhteiskunnalliset ajatuksetkin osuivat yksiin.

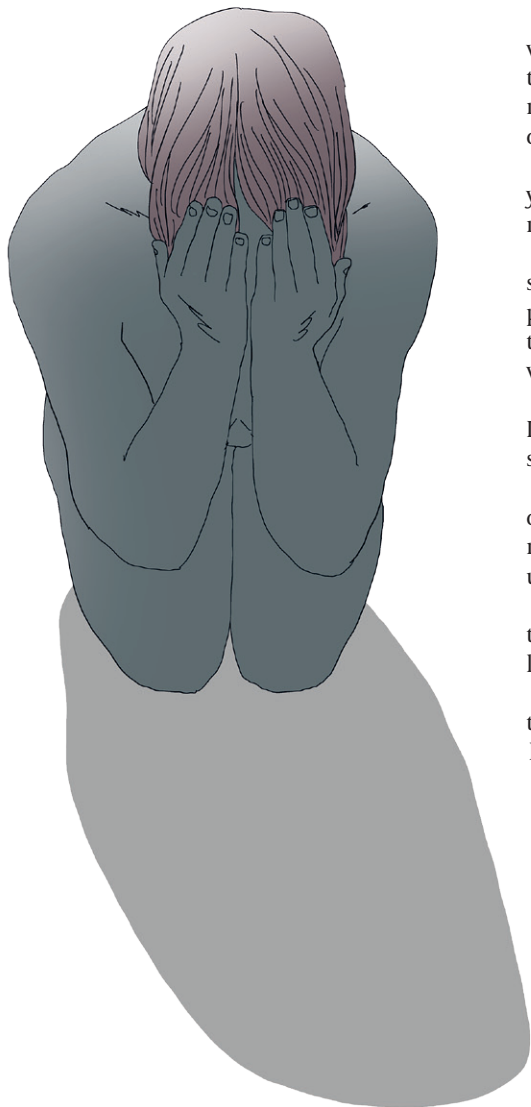
”Hän joi kuin sieni, mutta pysyi silti skarppina. Ajattelin, että meistä tulee kavereita ja voidaan katsoa tulisiko jotain muutakin.”

Ansioituneen ammattimiehen seura hiveli hiljattain alalla aloittaneen Aadan itsetuntoa.

Paluumatka Helsinkiin sujui Lahdenmäen osalta kosteissa merkeissä. Aada ei juonut mitään. Hän muistaa päivän ja illan kulun hyvin, sillä hän ei käytä päihteitä. Hän sanoo, että Lahdenmäki tuntui pariin otteeseen jopa varoittavan itsestään.

”Hän kertoi itsestään sanotun, että hän kohtelee naisia huonosti.”

Lahdenmäen asunnolla asiat sujuivat aluksi yhteisymmärryksessä. Aada ei kuitenkaan halunnut seksiä ilman ehkäisyä.

"Sittenhän käytät jälkiehkäisytablettiä", Lahdenmäki kuittasi. Lamaantunut Aada ei osannut vastustella fyysisesti vahvaa Lahdenmäkeä.

"Myöhemmin Lahdenmäki käski minua sanomaan, että haluan häntä nimenomaan ilman kondomia. Suostuin. Olin shokissa ja halusin olla niin kuin mitään ei olisi tapahtunut."

Lahdenmäki nauhoitti Aadan lauseet kännykällään.

UUDEEN 2004 KUNNALLISVAALIEN aikaan Lahdenmäki liikkui Vasemmistoliiton nuorisoyhdistyksen Vasemmistonuorten liepeillä. Hän ei ollut yhdistyksen jäsen, mutta hänellä oli tapana ilmestyä tilaisuuksiin ja varsinkin bileisiin.

Maisa oli nuori, juuri Helsinkiin muuttanut opiskelija. Maisa ihaili menestyvää toimittajaa.

Kunnallisvaaliehdokkaan tukiryhmän kokous vaihtui hakaniemeläisravintolassa juomien tilailuun ja jutusteluun. Lahdenmäen näkemykset päihdepolitiikasta ja syrjäytymisestä olivat Maisasta kiinnostavia.

Valomerkin jälkeen Lahdenmäellä ei ollut yöpaikkaa. Hän sai luvan tulla Maisan luokse nukkumaan.

"Hetimit perille päästyämme Lahdenmäki tönäisi minut lattialle ja kehotti ottamaan vaatteet pois. Hämmennyin, olin nuori ja arka. Tein kuten käskettiin. Lahdenmäki painoi minut lattiaa vasten ja työnty peräaukkooni."

Maisa pyysi lopettamaan, huusi ja rimpuili. Lopulta hän pääsi pakenemaan itkuisena vessaan.

"Lahdenmäki tuli oven taakse kyselymään, onko minulla jokin hätä ja oliko hän ollut liian raju. Aikansa vakuuteltuaan hän sai minut uskomaan, että meille oli tullut väärinkäsitys."

Kun Maisa sitten uskaltanut vessasta, sama tapahtumasarja toistui, jälleen Maisan rimpulusta huolimatta.

Maisalla todettiin sukupuolitauti. Hän oli tämän vuoksi yhteydessä Lahdenmäkeen, joka kielsi ottamasta enää koskaan yhteyttä.

Maisa piti tapahtuneen omana tietonaan noin kuukauden ajan, kunnes avautui erään illanvieton jälkeen ystävilleen. Ystävät kävivät poliisin juttusilla, mutta Maisa ei halunnut vaatia Lahdenmäelle seuraamuksia.

SEKÄ EMMAN ETTÄ MAISAN tapauksista puhuttiin ystäväpiireissä, mikä kantautui myös Lahdenmäen korviin. Tämä teki rikosilmoituksen kunnianloukkauksesta yritettyään ensin kiristää hänestä puhuneilta rahaa uhkaamalla kunnianloukkaussyytteellä. Osa kiristetyistä myös maksoi Lahdenmäelle.

Monet juttua varten haastatelluista naisista ovat sitä mieltä, että toimittajan lähipiiri tiesi vähintään raiskauspäilyistä. Hän lii-

kui tiedostavissa piireissä, oli tunnettujen feministitoimittajien ystävä.

Suurin osa Journalistin haastattelemista naisista ei ole tehnyt tapahtumista rikosilmoitusta. Tämä on seksuaalirikoksissa edelleen tavallista. Useiden tutkimusten mukaan suurin osa niistä jää ilmoittamatta.

MIKSI LAHDENMÄEN TOIMINTAAN ei siis puututtu?

Journalisti kuuli tätä juttua varten laajasti Lahdenmäen lähipiiriä vuosien varrelta; toimittajia, poliitikkoja, ystäviä.

Myös näistä haastatteluista löytyy yhteisiä nimittäjiä.

Lahdenmäkeä kuvaillaan parhaimmillaan hurmaavaksi, hauskaksi, nokkelalla älyllään briljeeraavaksi seuramieheksi.

Lähipiiriin nimetyistä moni ei anna haastattelua, eikä missään nimessä halua tulla mainituksi tässä jutussa. Ne jotka puhuvat, puhuvat ilman nimeä. He korostavat, etteivät ole koskaan tunteneet Lahdenmäkeä kovinkaan hyvin. Mitä lähemmäs viimeaikaisia ystäviä tullaan, sitä varmemmin kommentteja ei haluta antaa.

Poikkeuksiakin on. Lahdenmäen ystäviin 1990-luvulta aina 2010-luvulle saakka kuulunut toimittaja Mikko purkaa tuntojaan avoimesti.

"Omatuntoni kolkuttaa ja vakavasti", Mikko sanoo.

"Luettuani Lahdenmäen tuomiot ja teonkuvaukset, en voi olla ajattelematta, että olisi pitänyt puuttua häiriökäytökseen ja äärimmäisyyksiin."

Mikko tarkoittaa häiriökäytöksellä arvaamatonta öykkärintiä baareissa, uhoamista, rajua päihteiden käyttöä. Hän vakuuttaa, ettei tiennyt mistään tässä jutussa kuvattujen tekojen kaltaisesta.

"Ei voi välttyä ajatukselta, että ammatillinen asema suhteellisen menestyvänä toimittaja olisi myös suojannut häntä. Ihmiset luottavat toimittajaan ja päästävät lähelleen helpommin kuin monessa muussa ammatissa."

Mikko kuulostaa Journalistin haastattelussa surulliselta. Hän sanoo tuntevansa olonsa petetyksi ja vihaiseksi.

"Ammatistani huolimatta en ihan vierestäkään nähnyt tällaista. Miten se on mahdollista?"

LAHDENMÄKI PYSYTTELI Maisan tapauksen jälkeenkin Vasemmistonuorten liepeillä, vaikka Journalistin haastattelemien aikalaistodistajien mukaan tapahtunut oli laajasti tiedossa.

Näissä piireissä liikkunut toinen toimittaja Jukka muistaa olleensa noihin aikoihin Lahdenmäen kanssa hyvin läheinen.

"Maisan tapaus oli minulle vaikea paikka. Ari oli hyvä ystäväni, niin oli Maisakin. Kuuntelin monta Maisan

99

Mieleen jäivät rakastumisen imitointi, päämäärätietoinen ja omistava käytös, se, että epäröintiä tai hidastavaa syyllisyydentuntoa ei ole.

Piia Peltola, näyttelijä-ohjaaja

ahdistunutta puhelua. Yritin olla lohtuna, ihmisen ihmiselle”, Jukka kertoo.

”Arin mielestä se, että olin kuunnellut Maisaa tarkoitti, että olin ottanut kantaa häntä vastaan. Hän katkaisi välit minuun.”

Miksi Lahdenmäen toimintaan sitten ei tiedostavien maailmanparantajien baaripöydissä puututtu?

”Tällaiset asiat olivat ehkä niin uusia tuolloiselle puna-vihreälle piirille. Ristiriita oli suuri, kun ideologisesti olimme tietenkin kaikkea tuollaista vastaan. Maisan tapauksesta tiedettiin melko laajasti, mutta ei oikein tiedetty, mitä tehdä.”

Samoilla linjoilla on Vasemmistonuorissa toiminut Sini. Lahdenmäki on ollut hänen mielessään syksyn uutisten myötä. Hän kertoo tunteensa viime aikoina syyllisyyttä juuri siksi, että Lahdenmäen toimintaan ei puututtu.

”Jos olisi puututtu, moni olisi ehkä säästynyt. En oikein osaa sanoa, miksi niin ei tehty. Minusta ei voi sanoa, että oltaisiin oltu niin nuoria ja ymmärtämättömiä. Kyllä niissä piireissä tiedettiin mikä on oikein ja mikä väärin.”

Sini kertoo Lahdenmäen nauttineen suurta arvostusta.

”Hän oli menestyvä toimittaja ja kirjailija, samaan aikaan hyvä seuramies, ensitapaamisella aivan ihastuttava tyyppi. Jos häntä vastaan olisi lähtenyt, olisi ehkä itse joutunut piirien ulkopuolelle.”

Sinin mukaan ”kaikki” hänen sosiaalisessa piirissään tiesivät Maisan tapauksesta. Siitä keskusteltiin, myös Lahdenmäen läsnäollessa.

”Ari sanoi, ettei ikinä voisi tehdä tuollaista. Että ei hänen tarvitse. On vaikea uskoa, että joku Vasemmistonuorissa tuolloin toiminut ei olisi kuullut näistä epäilyistä. Järjestöstä häntä ei tietenkään voinutkaan karkottaa, kun hän ei siihen kuulunut.”

LAHDENMÄKI KIRJOITTI pitkään säännöllisesti myös *Journalistiin*. Hänen alaansa olivat uutis- ja ajankohtaismateriaalin lisäksi muun muassa etiikka-aiheet. Lehden tuolloinen päätoimittaja **Markku Lappalainen** sanoo, että yhteistyö Lahdenmäen kanssa olisi lopetettu heti, jos epäily

hänen seksuaalirikoksistaan olisi tullut ilmi.

”Mutta olen kuullut näistä vasta ensimmäisen kärkejätuomion jälkeen”, Lappalainen jatkaa.

Tuomion jälkeen *Journalisti* ei ole enää Lahdenmäeltä juttuja tilannut.

Long Playssa Lahdenmäki oli vuoden kestäneessä osa-aikaisessa työsuhteessa, joka päättyi alkuvuodesta 2017. Lehden lukijoita on hämentänyt, että Lahdenmäki listataan edelleen lehden kirjoittajien joukkoon.

”Listaamme tosiaan sivuillamme kaikki meille koskaan kirjoittaneet”, päätoimittaja **Hanna Nikkanen** sanoo.

”Vierastan ajatusta, että muokkaisimme omaa historiaamme jälkikäteen.”

NÄYTTELIJÄ-OHJAAJA PIIA PELTOLA esiintyy tässä jutussa nimellään. Hän nimittää Lahdenmäen lähestymistapaa rakastumisen imitoinniksi.

Lahdenmäki piiritti Peltolaa *Eduskunta I* -näytelmän ensi-iltabileissä talvella 2011. Työprosessista uupunut Peltola ilmaisi näytelmään taustatutkimusta tehneelle Lahdenmäelle, ettei ollut juhlissa etsimässä seuraa.

Viiden aikaan aamuyöllä juhlat viimein hiipuivat, ja Peltola kävi nukkumaan naisten pukuhuoneeseen.

”Nukun aina kevyesti. Nyt heräsin monesti siihen, että Ari oli siinä vieressä, että käsi oli josain missä en halunnut sen olevan, tai että hän oli päälläni. Merkillistä kyllä, edelleen hyvin rakentavasti selvensin hänelle, että en halua, haluan nukkua rauhassa.”

Lopulta Peltola sai unensa keskeltä itsestään irti isompaa ääntä. Joku heitti Lahdenmäen ulos teatterista. Ohjaaja **Susanna Kuparinen** taas heitti Lahdenmäen näytelmän työryhmästä.

”Suututtaa, että hän on tehnyt tätä vuosikautia ja hänen kaverinsa ovat tienneet, että on tapahtunut hämää juttuja. Mieleen jäivät juuri rakastumisen imitointi, päämäärätietoinen ja omistava käytös, se, että epäröintiä tai hidastavaa syyllisyydentuntoa ei ole”, Peltola summaa.

”Toimittajan ammattikuvaan liittyy luotettavuutta. Se avaa ovia. Toimittaja on tervetullut joka paikkaan.” ●

OSA HAASTATELTUJEN NIMISTÄ ON MUUTETTU.

”Hän oli aina julistamassa olevansa feministi”

”Tutustuin Lahdenmäkeen yhteisten tuttavien kautta. Erään baari-illan jälkeen hän kysyi, saako tulla luokseni nukkumaan. Hänellä oli ollut asunto-ongelmia, enkä raaskinut jättää ihmistä kadulle.

Menimme asuntooni, ja oven suljettuani tajusin heti, että se oli virhe. Lahdenmäki alkoi vaatia seksiä. Sanoin ei, mutta hän ei lopettanut. Hän sanoi jotakin sen suuntaista kuin ”Älä hermostu, mitä tämä nyt haittaa”. Hän oli fyysisesti yllättävän vahva. Hän ei käyttänyt ehkäisyä.

Ehkä ihmiseen, jonka kanssa on paljon yhtei-

siä ystäviä, luottaa enemmän kuin pitäisi. Hän oli myös aina julistamassa, että on feministi. Jos nainen on ollut humalassa, kertominen on vaikeampaa, koska humalan takia hänen sanojaan epäillään. Monet julkisissa ammateissa toimivat naiset eivät myöskään halua viedä tällaisia asioita eteenpäin, koska eivät halua osakseen siihen liittyvää julkisuutta. Toimittajalla on vaikutusvaltaa, eikä häntä ehkä käsketä häipy-mään niin tylästi ja tarmokkaasti kuin joitakuita muita, koska sillä saattaa olla vaikutusta omaan uraan.”

”Et sä nyt enää voi lopettaa tätä”

”Olin 25-vuotias. Työelämässä meni hyvin, mutta yksityiselämässä oli turbulenssia. Istuin paljon baareissa. Eräänä hyvin humalaisena iltana istuimme Lahdenmäen kanssa samassa pöydässä. Pilkun jälkeen lähdimme luokseni. Olin humalassa, mutta muistan tapahtumat.

Kummallekaan ei ollut epäselvää, miksi menimme luokseni. Sisälle päästyämme minulle tuli kuitenkin todella huono olo. Sanoin, että nyt ei kyllä kannata.

Hän sanoi jotain siihen suuntaan, että ”et sä nyt enää voi lopettaa tätä.” Hän oli myös minua vahvempi. Venkoilin, hän piti jaloistani kiinni. Hän ei käyttänyt kondomia.

En ollut koskaan ollut tuollaisessa tilanteessa. Ajattelin, että tämä ei voi tapahtua minulle. Kun se oli kestänyt jonkin aikaa, lakkasin vastustelemasta ja ajattelin, että kai tämä kohta loppuu. En huutanut apua, mutta suostumusta ei ollut.

Sain häneltä sukupuolitaudin.

Meni vähän aikaa niin, etten nähnyt Lahdenmäkeä. Hän soitteli joskus. Pilkun aikaan saattoi olla puhelimesta 26 vastaamatonta puhelua. Joskus näimme. Hän osaa olla myös oikein loistavaa seuraa, kohtelias ja valloittava. Lähdin kahville. Aloitimme seksisuhteen, joka kesti noin puoli vuotta. Viimeisellä kerralla hän meni aivan kummalliseksi ja alkoi hokea tappavansa minut, jos kerron tästä hänen naisystävälleen. En enää tavannut häntä näissä merkeissä.

Joidenkin toimittajien touhuja ihmettelen. He ovat istuneet samoissa pöydissä vaikka kuinka paljon, ja sitä puhetta, että nussin sitä ja panin tätä ja muuta erittäin epäkunnioittavaa puhetta naisista tuli Lahdenmäeltä koko ajan. Suomen parhaita toimittajia ja feministejä, ja tämäkö ei ole tullut heidän korviinsa, mikään epäily ei ole herännyt?”

”Jatkoilla Lahdenmäki kertoi olevansa toimittaja”

”Useita vuosia sitten olimme opiskelijaporukalla juhlimassa. Loppuillasta olin niin humalassa, että makasin baarin penkillä. Minun ja kollegani seuraan lyöttäytyivät Lahdenmäki ja hänen kavereinsa. Ensimmäinen muistikuvani Lahdenmäestä on, että hän nosti penkillä makaavan pääni syliinsä. Baarin sulkeuduttua lähdimme porukalla Lahdenmäen kotiin jatkoille. Olin kiinnostunut lähinnä viinasta, Lahdenmäki henkilönä ei kiinnostanut minua lainkaan.

Jatkoilla Lahdenmäki kertoi olevansa toimittaja ja näytti videoita, joissa oli tekemässä ilmeisesti jonkinlaista reportaasia. Hän toi esiin työtään, yritti ilmeisesti tehdä vaikutusta, mutten ollut kovin kiinnostunut. Jossain vaiheessa kollegani ja Lahdenmäen kaveri olivat häipyneet.

Olin varsin humalassa, kun havahduin siihen,

että minut heitettiin sängylle. En ollut siinä kunnossa, että olisin erityisesti vastustellut tai tehnyt mitään muutakaan. Ajattelin, että mitenköhän tässä näin kävi, ja että ”ei kai tätä nyt voi enää peruakaan kun tilanne on jo päällä ja se panee minua, tämä on varmaan kohta ohi.”

Olin miellyttämisenhaluinen parikymppinen ja nollastunut omasta käytöksestäni: miksi olin lähtenyt jatkoille? Jälkikäteen ajatellen tilanne on ollut aivan absurdi. Minä siinä vieraan miehen kämpässä puolitiedottomassa tilassa.

Muutaman päivän päästä Lahdenmäki ilmes-tyi täysin yllättäen opiskelijaporukkamme keskuuteen. Hän toi mukanaan lahjoja, ja alkoi käyttäytyä omistavan poikaystävän elkein. En halunnut olla hänen kanssaan tekemisissä, tai pitää mitään yhteyttä.”

Manu Haapalainen

EDELLÄ HAASTATELLUT NAISET OVAT ERI HENKILÖITÄ KUIN PÄÄJUTUSSA MAINITUT.

Samalla viivalla

Moni toimittaja jatkaa työntekoa eläkkeelle jäätyään. Töitä tekemällä voi päästä samaan ansiotasoon kuin aktiiviuran aikana.

PÄIVI ÄNGESLEVÄ, TEKSTI • KAI TIRKKONEN, KUVA

Eläkkeellä ehtii enemmän.

Toimittaja Tapio Mainio (oik.) työskentelee eläkeläisenä yhtä paljon kuin päivätyössä Helsingin Sanomissa. Nyt toimeksiantajia on useita. Yksi niistä on Kauppalehti, johon hän haastatteli metsänomistaja Jorma Seppästä Suomussalmella.

Soittokierros juttuja ostaville toimittajille, ja vastaus on yksiselitteinen: eläkeläinen saa jutustaan yhtä suuren palkkion kuin päätoiminen vapaa toimittaja.

"Ilman muuta", *Avun* päätoimittaja **Marja Aarnipuro** sanoo.

"Samat palkkiot. Eläkeläisillä on pohjatulo, ja voi olla, että he hyväksyvät tarjotun palkkion helpommin kuin ammattifriikit", *ET-lehden* tuottaja **Sinikka Klemetilä** arvioi.

Sivukulut silti eroavat. Jos toimittaja saa vanhuuseläkettä ja työskentelee yrittäjänä, hän joutuu maksamaan palkkioistaan vain veroa.

Työikäinen toimittaja, joka työskentelee päätoimisena yrittäjänä, maksaa veroa ja yrittäjän eläkemaksua. Yel-maksu määrittyy työtulosta. Maksu voi nousta yli 10 000 euroon vuodessa, jos yrittäjä ilmoittaa työtulokseen saman kuin työsuhteisella toimittajalla.

"Itseni kannalta työ on parempi kuin heittäytyminen tekemättömäksi."

Yrjö Rautio, toimittaja, eläkeläinen

"En ole ajatellut, että eläkeläinen voi saada periaatteessa parempia palkkioita", Pellervo-Median lehtien vastaava päätoimittaja **Teemu Pakarinen** toteaa.

Hän johtaa neljää aikakauslehteä (*Kodin Pellervo*, *Maatilan Pellervo*, *Osuustoiminta-lehti* ja *Oma Piha*) ja määrittelee avustajien palkkiot työmäärän perustella. Avustajia on lähes 50, joista jotkut ovat eläkkeellä.

TILASTOKESKUKSESSA ARVIOITIIN *Journalistin* pyynnöstä eläköityneiden toimittajien määrää ja keskimääräistä kuukausieläkettä. Kohderyhmäksi otettiin toimittajat ja päällikkötoimittajat, jotka työskentelivät 2000-luvulla. Heitä oli 26600.

Vuonna 2016 kohderyhmästä oli eläkkeellä 4100. Heidän keskimääräinen eläkkeensä oli 2475 euroa kuukaudessa. Eläkkeellä ja työssä oli 140. Työn tekeminen nosti heidän kuukausitulojaan karkeasti tuhannella eurolla.

Ryhmään kuului lehti-, radio-, tv-

ja mainostoimittajia, toimitussihteereitä ja toimitus- ja ohjelmapäälliköitä. Esimerkiksi päätoimittajat ja osa yli 80-vuotiaista jäi huomiotta.

Luvuista voi päätellä, että harvat eläkeläiset työskentelevät tiiviisti.

Poikkeuksia on. **Matti Pitko**, 76, kirjoittaa joka toinen viikko kolumninsa *Aamulehteen* ja sanoo, ettei osaisi jäädä vain eläkkeelle. Poliitikan toimittaja **Yrjö Rautio** jäi 65-vuotiaana eläkkeelle *Avusta* ja kertoi, että aikoo jatkaa kirjoittamista.

"Eläköitynyt kollega totesi minulle tuolloin, ettei eläkkeellä passaa kirjoittaa, se vie työt nuoremmilta. Itseni kannalta työ on parempi kuin heittäytymisen tekemättömäksi", Rautio sanoo.

USEAT JUTTUIJEN OSTAJAT sanovat, että eläkkeelle jäävät toimittajat tarjoavat aiheita muutaman vuoden, mutta vähitellen into hiipuu. Eräs tilaaja toteaa, että "hyvä, sillä pikkuhiljaa ote uutisvirrasta ja nykypäivän menosta kirpoaa".

Sinikka Klemetilä arvelee, että juttujen kirjoittaminen on liian vaikeaa.

"Ennen saattoi riittää pelkkä jutunaihe, nyt pitää miettiä näkökulma ja rakenne. Harva jaksaa myöskään kirjoittaa juttua uusiksi, jos on tarpeen."

Usein eläkeläiset jatkavat kolumnisteina ja erikoisalansa osaajina.

Kainuun Sanomissa on tilattu kolumnoja. Eläköitynyt taloustoimittaja kirjoittaa mielellään taloudesta ja se sopii, sillä lehdessä ei ole enää taloustoimittajia, *Kainuun Sanomista* *Etelä-Suomen Sanomiin* siirtyvä päätoimittaja **Markus Pirttijoki** kertoo.

Eläkeläiset ovat kirjoittaneet kirjarvioita ja kolumnoja, *Etelä-Saimaan* päätoimittaja **Eeva Sederholm** ja *Lännen Median* yhteistoimituksen päätoimittaja **Matti Posio** toteavat.

Vaikuttaa siltä, että eläkeläiset tarjoavat juttuja enemmän lehtiin kuin sähköisiin välineisiin.

"Yleisradio pyrkii uudistumaan, eikä juttujen ostaminen eläkeläisiltä ole hirveän yleistä", Ylen populaarimusiikin vastaava tuottaja **Juhani Kans** sanoo. Hän tilaa ohjelmia vain yhdeltä eläkkeelle siirtyneeltä toimittajalta, **Jake Nymanilta**.

YRJÖ RAUTIO PERUSTI eläkkeellä toimimisen. **Tapio Mainio** työskenteli *Helsingin Sanomien* toimittajana Oulussa,

jäi eläkkeelle ja perusti kommandiit-tiyhtiön.

"Auton kilometrikorvausten vähentämisen vuoksi", Mainio selittää yrittäjämuotoa.

Hän työskentelee yhtä paljon kuin aikoinaan päivätyössä ja arvioi, että kuukausitulot eli eläke ja palkkiot ovat samaa tasoa kuin aiempi palkka. Toimeksiantajia ovat esimerkiksi *Talouselämä*, *Kauppalehti* ja *Kuntalehti*. Työhuone on Oulun keskustassa.

Mainio ja Rautio työskentelevät eläkkeellä poikkeuksellisen määrätteisesti. Mainio jatkaa "rakkaudesta lajiin". Rautio sanoo, että hän vain pitää kirjoittamisesta. Rautio kirjoittaa *Helsingin Sanomiin*, *Kalevaan* ja *Apuun*.

Palkkioita kertyy eläkkeen päälle vaihtelevasti, noin pari tonnia kuussa. Työtä hän aikoo jatkaa "niin kauan kuin on kysyntää". ●

TYÖTULOT EIVÄT VÄHENNÄ VANHUUSELÄKETTÄ

● Nykyisin vanhuuseläkkeelle voi siirtyä joustavasti 63–68-vuotiaana.

● Journalistiliiton jäsenistä 4 000 on eläkkeellä. Heidän määränsä on kasvanut rajusti 2010-luvulla. Kaikki eläkeläiset eivät kuitenkaan kuulu liittoon.

● Eläkkeellä voi tehdä niin paljon työtä kuin haluaa. Työtulot eivät vähennä maksettavaa eläkettä.

● Työntekijän eläkemaksua (Yel) on maksettava, jos saa vanhuuseläkettä ja työskentelee työsuhteessa alle 68-vuotiaana. Silloin uutta eläkettä karttuu 1,5 prosenttia vuotuisista ansioista.

● Yrittäjän eläkemaksua (Yel) ei tarvitse maksaa, jos saa eläkettä ja työskentelee avustajana. Silloin palkkioista ei myöskään kartu uutta eläkettä.

Vaikuttajasta vuorovaikuttajaksi

Yle tavoittelee tiiviimpää yleisösuhdetta sallimalla uutisten kommentoinnin. Suunnitelmissa on, että toimittajat käyttävät jatkossa osan työajastaan yleisön kanssa keskusteluun. Kyse voi olla uutistyön murroksesta, jossa toimittajien ammatti-identiteettiä määritellään uudelleen.

SINI LEMMETTY, TEKSTI • MAXIM USIK, KUVITUS

Ylen verkkouutisen lopusta löytyy nykyään yhä useammin sininen Keskustele-painike. Viime vuosina lukijat eivät ole päässeet kommentoimaan uutisia kuin poikkeustapauksissa, mutta tämän vuoden aikana keskusteluun on otettu uudenlainen linja ja moderointihommiin tekoäly. Päätoimittaja **Riikka Räisäsen** mukaan uudistusta suunniteltiin useampi vuosi.

”Päätimme jo pari vuotta sitten, että haluamme avata uutisjutut uudelleen yleisökeskustelulle. Koska kommenttien moderointi käsin olisi vaatinut paljon työtunteja, aloimme tutkia, onnistuisiko moderointi tekoälyn avulla”, Räisänen kertoo.

Sopiva alihankkija ja tekoäly löytyivät, ja keväällä kaksi Ylen toimittajaa alkoi opettaa tekoälyä moderoimaan lukijakommentteja.

”Tekoäly purkaa viestin erillisiksi sanoiksi ja katsoo, kuinka todennäköisesti näiden sanojen yhdistelmässä on jotain sellaista, mitä siellä ei haluta olevan”, kertoo projektissa työskentelevä toimittaja **Tuomo Björksten**.

”Alihankkijan toimittama tekoäly käy läpi kaikki Yle.fi-sivustolle tulevat kommentit. Tekoälylle

näytettiin esimerkkejä vanhasta keskustelumateriaalista sekä tuoreempia esimerkkejä, ja niiden pohjalta tekoäly tekee valintoja. Jos esimerkiksi joku alkaa kirjoitella väkivaltaa ihannoivia viestejä, tekoäly tunnistaa, että nyt mennään väärille raiteille, ja piilottaa kyseiset viestit”, Björksten kertoo.

Lukijat ovat alkaneet löytää keskusteluketjut. Keväällä kommentteja tuli Björkstenin mukaan muutamia kymmeniä päivässä, nykyään luku on nelinumeroinen.

YLEEN SAAPUU tuhansia palautteita joka päivä.

”Veronmaksajien rahoittamana Yle pyrkii siihen, että lukijat kokevat tulewansa kuulluiksi. Kaikkiin palautteisiin emme voi vastata, mutta pyrimme olemaan vuorovaikutteisia aina, kun se on mahdollista”, kertoo Ylen vuorovaikutuspäällikkö **Sami Koivisto**. Tekoälyn suodattamien kommenttien salliminen on yksi askel, mutta ei viimeinen.

Toimittajien toivotaan juttelevan yleisön kanssa aktiivisesti ja sitä kautta keksivän erilaisia juttuiheita. Tuomo Björksten on kollegansa kanssa kiertänyt toimituksissa kertomassa, miten toimittajat voisivat osallistua keskusteluihin. Sekä Björkstenin että päätoimit-

taja Räisäsen mielestä juuri toimittajat ovat parhaita ihmisiä keskustelemaan uutisista ja uutisaiheista lukijoiden kanssa.

”Erilliset sometoimittajat tai yhteisömanagerit eivät voi olla perillä kaikista aihepiireistä yhtä hyvin kuin niihin perehtyneet toimittajat tai tietystä aihepiireistä vastaavat päälliköt. Toki vuorovaikutukseen erikoistuneita toimittajia tarvitaan auttamaan heitä”, Räisänen toteaa.

TOIMITTAJIEN töiden uudelleenaikaututtamiselta tuskin vältytään, kun journalismin ammattilaiset totuttelevat uusiin työtehtäviinsä keskustelijoina ja keskustelun ohjaajina. Tätä painottaa Ylen vuorovaikutuspäällikkö Koivisto. Yleen ei aiota palkata lisää työvoimaa, kun toimittajat alkavat enemmän vuorovaikuttaa lukijoiden kanssa. Työaika täytyy Koiviston mielestä suunnitella etukäteen kunkin jutun ja sen vaatiman jälkikeskustelun mukaan.

”Vaikka toimittajuus on usein kutsumusammatti, työnantaja ei voi olettaa, että toimittaja keskustelee lukijoiden kanssa myös vapaa-ajallaan.”

Yksi ratkaisu on, että toimittajat tekevät vähemmän juttuja ja käyttävät sen sijaan työaikaan jutuista

keskustellen. Päätoimittaja Räisäsen mukaan Ylessä on linjattu jo aiemmin, että juttujen määrää lasketaan hieman ja niiden laatua nostetaan.

MITÄ MIELTÄ toimittajat ovat työnkuvansa muutoksesta?

Björkstenin mukaan Ylen toimittajat ovat olleet kiinnostuneita keskustelumahdollisuudesta lukijoiden kanssa. Idea ei ole siis tarvinnut myydä ”täysin vastahakoiselle yleisölle”.

Kasvava paine osallistua lukijakeskusteluun venyttää toimittajien ammatti-identiteetin rajoja, sanoo Koivisto.

”Toimittajat tekevät vähemmän juttuja ja käyttävät sen sijaan työaikaan jutuista keskustellen.

”Perinteisesti meidän ammatti-identiteettimme on mennyt niin, että on tehty oma työ, julkaistu juttu ja lähdetty kotiin. Se ei kuitenkaan enää tänä päivänä riitä, vaan toimittajien kannattaa kuunnella, mitä lukijoilla on sanottavanaan uutisesta ja sen aihepiiristä. Lukijoille on tärkeää tulla kuulluksi”, Koivisto sanoo.

”Väitän, että muutos on vähintäänkin samaa kokoluokkaa kuin aikoinaan internetin tulo. Silloinhan sanomalehtien toimittajat keskustelivat kriittiseen sävyyn siitä, mikä internet on: ’me teemme lehteä, ei meidän tarvitse tehdä mitään verkkoon.’”

JOURNALISTIIKAN tutkija **Laura Ahvan** mukaan Yle ei ole yksin. Yleisösuhteen tiivistäminen on tullut yhä tärkeämmäksi mediataloille. ”Vallan vahtikoiran” rooli ei enää riitä, vaan toimittajien odotetaan keskustelevan lukijoiden kanssa.

Tutkimusten mukaan uudenlainen ammatti-identiteetti herättää ristiriitaisia tunteita. Esimerkiksi Ahvan osallistuvan journalismin tutkimusprojektissa 2010-luvun alussa toimittajilta tuli näkemyksiä laidasta laitaan.

”Osa toimittajista oli todella innoissaan ja koki, että tiivis vuorovaikutus yleisön kanssa rikas-

tuttaa omaa työtä. Osa puolestaan ei ollut kovinkaan innostunut”, Ahva tiivistää.

Lähtöleveysuudessa lukijoiden käymää keskustelua halutaan siirtää yhä enemmän mediatalojen omille sivuille, Ahva ennustaa. Siitä voi tulla jopa varteenotettava kilpailukeino.

”Veikkaan, että kohta ihmiset ihan oikeasti kyllästyvät verkkokeskusteluiden mekkalaan. Mediatalot voisivat profiloitua siten, että niiden sivuilla voisi osallistua turvallisesti ja sivistyneesti hyvin hoidettuun verkkokeskusteluun. Siinä on kaupallinen mahdollisuus”, Ahva pohtii.

Lisäksi uutisten hyvin hoidettu jälkikeskustelu voi

Ahvan mukaan lisätä jutun elinikää. Utusta saatetaan lukea vielä viikkojenkin päästä laadukkaana jälkikeskustelun vuoksi.

Ahva näkee toimittajat tärkeinä keskustelujen ohjaajina.

”Moderointi tulisi nähdä journalistisena työnä, jota ei kannata kokonaan ulkoistaa johonkin muualle. Jos tällä hetkellä odotetaan, että toimittajan tulee olla läsnä sosiaalisessa mediassa, tulevaisuudessa toimittajien työksi saatetaan määritellä myös uutisten jälkikeskustelun ohjaaminen”, tutkija arvelee. ●

En reporter som skyr rökridåer

Propagandabranschen kändes som en tvångströja för Mikael Sjövall. Som journalist får han ställa de besvärliga frågorna och berätta sanningen utan att bädda in den.

JOHAN SVENLIN, TEXT • KARL VILHJALMSSON, FOTO

På Mikael Sjövals twitterprofil beskriver han sig själv så här: Publicist. Pappa. Miljöaktivist. Rabulist. Etnofreak. Gubbstrutt mot strömmen. Allergisk mot kulisser och kejsarens nya kläder.

För mediekonsumenter i Svenskfinland är han kanske mest känd i rollerna som publicist, miljöaktivist och rabulist.

"Jag har nu återgått till journalistiken efter en utsvävning på nästan 20 år i propagandabranschen. Lite trist att man inser var man hör hemma först när man är 50 plus, men samtidigt har åren på andra sidan gett mig livserfarenhet. Nu vågar jag ställa obekväma frågor till vilken bigshot som helst, något som jag drog mig för som ung journalist."

I november 2017 började han som reporter på nyhetsbyrån SPT och sedan mitten av november i år arbetar han som nyhetschef på byrån. Vi sitter i ett konferensrum på Mannerheimvägen 18, som numera är Sjövals arbetsplats. Vi hade bokat in intervjun redan klockan 12, men han dök inte upp och hänvisade till att hans arbetsschema ritats om när bevakningen av ett seminarium kom emellan. Drygt tre timmar senare hittar vi en liten lucka för intervjun. De finlandssvenska dagstidningarna får lov att vänta på nyhetstexten från seminariet.

"Grunduppdraget är det samma, men mycket har förändrats inom mediebranschen sedan 1990-ta-

let. Tempot är högre och resurserna mindre, vilket har gjort det ännu svårare att uppfylla kraven på snabbhet och kvalitet."

Under åren i den så kallade propagandabranschen var han privat en aktiv opinionsbildare, bland annat som kolumnist i *Hufvudstadsbladet*. Där tog han ställning i olika samhällsfrågor och gav utlopp för rabulisten. Där kom också gubbstrutten fram.

"Jag har alltid haft ett behov av att säga opassande saker som inte är politiskt korrekta. Jag irriteras av vedertagna sanningar som kväver den fria debatten. Som journalist är behovet mindre, men redan när jag arbetade på utrikesministeriet i slutet av 1990-talet och även under åren i finansbranschen kändes det som att jag hade en yrkesmässig tvångströja."

I kolumnerna skrev han om allt som är eldfängt, från extremfeminism till islamism och däremellan om vindkraft, skarvar och vargar.

"Jag har aldrig fått så mycket hatrespons som när jag i en kolumn i *Hbl* ställde mig frågande till att det på Åland fanns valinformation på alla tänkbara minoritetspråk, förutom på finska. För mig är beröringsskräcken för den finskspråkiga minoriteten på Åland fortfarande en gåta."

UNDER ÅREN som informatör på Greenpeace fick Sjövall utlopp för miljöaktivisten inom sig.

"Aktivist kan låta bombastiskt, men jag ser mig också som en akti-

vist för det fria ordet och tycker att det är en fördel att ha ett brinnande engagemang för viktiga frågor, i stället för att reserverat titta på från sidan."

Sjövall var också engagerad som lokalpolitiker i Helsingfors för SFP under ett par mandatperioder från 2008. Även där syntes miljöengagemanget, när han bland annat förespråkade att Helsingfors skulle införa trängselskatter för att minska privatbilismen.

"På Greenpeace såg jag det som en viktig roll att lyfta fram vetenskapliga rapporter som stödjer miljöarbetet, men som hamnar i skuggan av banderollerna. Min bakgrund på Greenpeace har gjort att jag är överdrivet försiktig när jag skriver om miljöfrågor i egenkap av journalist."

Rollen som publicist blev ännu starkare i maj när han valdes till ordförande för Finlands Svenska Publicistförbund.

"Det är en 110-årig organisation med 550 medlemmar som nu igen måste hitta sin roll. Ännu på 1990-talet kunde man ordna debatt om ett aktuellt ämne och fylla salen, men i dag är det svårt att mobilisera gäng för föreningslivet."

Publicistförbundets sommarseminarium i Hangö hörde länge till begivenheterna för finlands-svenska journalister, men på senare år har konkurrensen från Mediespråk, enligt Sjövall, bidragit till att deltagarantalet minskat. Han ser några åtgärder som kan vända trenden för Publicistförbundet.

MIKAEL SJÖVALL

• Ordförande i Finlands Svenska Publicistförbund rf sedan maj 2018.

• Studerade statskunskap, folkrätt och allmän historia vid Åbo Akademi 1986–1992.

• Yrkeskarriären inleds som reporter på Yle 1992–1998, karriärdiplomat på utrikesministeriet 1998–2001, informatör på Greenpeace Finland 2001–2007, kommunikationschef på miljöfinansieringsbolaget Nefco 2007–2017. Sedan november 2017 anställd på SPT, först som reporter och sedan november som nyhetschef på SPT.

• Lokalpolitiker i Helsingfors för SFP 2008–2017, bland annat som direktionsmedlem i Helsingfors Energi, suppleant i social- och hälsovårdsnämnden, ordförande i SFP Hop-laxnejden och ledamot i SFP:s partistyrelse.

Stor i truten. Mikael Sjövall är tillbaka i rollen som journalist och uppskattar möjligheten att ställa också de obekväma frågorna. "Jag har alltid haft svårt att arbeta med tillrättalagd information där man på skyler över obekväma saker och bäddar in sanningen i begreppsliga rökridåer."

"Vi behöver få en starkare representation i Österbotten, Åboland och Åland. Ett steg på vägen var att vi tillsammans med Svenska Folkskolans Vänner delade ut årets Topeliuspris i Nykarleby. För att öka närvaron utanför Helsingfors behöver vi engagera lokala värddar som kan hjälpa till att arrangera evenemang."

Medlemsbasen kan också breddas till andra yrken än journalister.

"Publicist är ett brett begrepp och antalet renodlade journalister har minskat. Manusförfattare, förlags- och tidskriftsredaktörer hör till de yrkesgrupper som skulle kunna förstärka förbundet."

Han ser också Publicistförbundet som en viktig röst i frågor som be-

rör yttrandefrihet och minoriteter.

"Vi har till stora delar samma intressen som Journalistförbundet och kan stöda varandra i frågor som tidningsmoms, presstöd och yttrandefrihet."

VI GÅR VIDARE med twitterprofilen. Etnofreak?

"Jag är vansinnigt intresserad av etniska frågor. Min gradu handlade om politiserad etnicitet i Zimbabwe och mitt senaste dille är judiska minoriteter i Östeuropa. Även i Finland har vi minoriteter, vars rättigheter inte värnas tillräckligt. Jag tänker till exempel på de utrotningshotade språken enare- och skoltsamiska och att det inte finns en enda fungerande webbtid-

ning på samiska i Finland."

Svenskspråkiga minoriteter är också en hjärtefråga. 2015 gav han ut boken *På strövtåg i Aiboland*, om den svenskspråkiga minoriteten i Estland och han har även startat ett svenskt språkbo i Haapsal i nordvästra Estland.

"Ju mer internationella vi blir desto viktigare blir rötterna. Jag har själv förlorat mina föräldrar 2014 och 2016 och det har gjort att jag intresserat mig ännu mer för mina egna rötter."

Sjövalls farfar var från Larsmo, hans far växte upp i Jakobstad, medan hans mamma kom från Pargas.

"Jag saknar att jag inte lärt mig Jeppisdialekt och trots att jag talar en utslätad Åbosvenska försö-

ker jag odla ord och uttryck från Pargasdialekten."

Rollen som pappa då? Han har tre döttrar i åldrarna 11, 15 och 17 år som i viss mån brås på sin far.

"De har fått den sjövaliska släktbelastningen stor i truten. Just nu ser de till att pappas hybris inte växer sig allt för stor och de uppfostrar mig på samma sätt som jag uppfostrade mina föräldrar."

Han tror inte att de kommer att följa i pappas fotspår.

"Jag har mina gissningar, men det ska bli spännande att se vad de väljer. De har fantastiska möjligheter att förverkliga sig själva. På ett par generationer har jämställdheten ändå kommit en bra bit på vägen." ●

kolumn

JEANETTE BJÖRKQVIST ● Twitter: @nettebjorkqvist ● SKRIBENTEN ÄR FRILANSJOURNALIST, BOSATT I HELSINGFORS.

Av kärlek till värvet

Det brukar sägas med jämna mellanrum. Det där om hur man jobbar som journalist av kärlek till journalistiken och inte för lönens skull.

Och det krävs naturligtvis både kärlek och passion om du vill vara bra.

Du måste ha den där inneboende drivkraften, som ibland (eller ganska ofta) tar över precis allting när nyheten händer och som gör att du glömmer att räkna arbetstimmar när du är en bra story på spåren.

Den där drivkraften, som i alla fall i någon grad regleras när du har en fast arbetsgivare (begränsad övertid, ni vet) och som samma arbetsgivare genom ett dåligt ledarskap eller en oklar organisation så väldigt lätt kan ta livet av.

KÄRLEKEN till värvet, ja.

För inte så hemskt länge sedan satt jag med ett gäng journalister och resonerade kring vem som skulle bjudas in till en debatt. Temat tangerade branschfolk som "bytt sida" och nu behövdes det någon principfast kollega, som aldrig skulle gå med på att göra det.

Namnen som radades upp var många. Samtliga som nämndes var fastanställda.

Och i den positionen, påpekade jag, är det naturligtvis lätt att se sig som principfast.

MEN DET ÄR HYCKLERI att gå omkring och nära en tro om att lönen är irrelevant då naturaförmånerna rullar på lika stabilt som den månatliga inbetalningen syns på kontot.

”Man kan inte betala räkningar med passion.

Prövas gör de här känslorna och principerna nämligen först då månadslönen, företagshälsovården, den betalda semestern och möjligheten till sjukledighet är borta.

Det är då du på riktigt behöver ta ställning till om du är redo att arbeta i veckor för att skapa kvalitetsjournalistik och därefter sälja ditt arbete för ett arvode som kan motsvara en månadslön på 300 (trehundra) euro.

Är du det, ja, då kan du säga: "Jag gör det här för att jag älskar mitt jobb".

MED LITE erfarenhet kan jag säga att kärleken faktiskt kan leva också under de premisserna. Åtminstone en tid. Men sli-

ter du halvt ihjäl dig för ibland knappt någon ersättning alls så tenderar verkligheten i någon fas bita dig i röven.

Det sker huvudsakligen av två orsaker.

För det första kan man inte betala räkningar med passion.

För det andra kan det tära på kärleken då du inser att du förväntas offra allt ur egen påse för att göra ett bra innehåll som många vill ha, men få betalar skäligt för.

I SVERIGE visar en utredning att mediehusen de senaste åren kraftigt har dumpat frilansarnas arvoden. Det är inte ovanligt att frilansen jobbar för motsvarande cirka tusen euro i månadslön.

Något stort engagemang från dem som har fasta jobb har veterligen inte hörts av.

Ändå, kunde man tänka, är det just den gruppen som borde engagera sig i arvodesdebatten.

En dag kan man nämligen själv vara den som åker, eller självmant drar, ut ur huset för att sedan erbjudas att göra samma jobb för en ersättning som inte ens motsvarar en halv gammal månadslön.

Fast det ska tillstås: Det är förstås helt okej att göra det om det inte är lönen utan kärleken till värvet som driver en.

notiser

HÖGA INKOMSTER MED TVÅ ROLLER

Personer som både är vd och chefredaktör, så kallade publishers, ligger på topp när man jämför förvärvsinkomsterna 2017 bland mediecheferna i Svenskfinland. Åbo Underrättelsers chefredaktör och Förlags ab Sydvästkustens vd **Tom Simola** tjänade 143 000 euro och *Tidningen Ålands* vd och chefredaktör **Niklas Lampi** tjänade knappt 128 000 euro.

Bland chefredaktörerna är **Susanna Lander** klar etta med en förvärvsinkomst på 126 000 euro. Hon tjänade över tre gånger så mycket som *Nya Ålands* chefredaktör **Anna Björkroos** (38 700 euro).

Till de absoluta topparna i inkomstlistan hör KSF Medias tidigare verkställande direktörer. **Svante Wahlbeck** som var vd för KSF Media i nio månader under 2017 tjänade över 197 000 euro och **Jens Berg** som var vd för samma bolag till slutet av februari samma år tjänade knappt 170 000 euro. Svenska Yles direktör **Marit af Björkesten** hade 2017 en inkomst på drygt 172 000 euro. Ingen av dem kommer ändå i närheten av den högsta förvärvsinkomsten i det finlandssvenska medielandskapet om man tittar på de tre senaste åren. År 2016 hade **Barbro Teir** över 238 000 euro i förvärvsinkomster.

Se hela listan på www.journalisti.fi

Lina Laurent

OTHMAN FORTSÄTTER SKRIVA

I veckan firades **Henrik "Otis" Othmans** sista arbetsdag på *Österbottens Tidning* (ÖT). Othman hann jobba på ÖT, tidigare *Jakobstads Tidning*, i nästan 40 år och var biträdande chefredaktör och kritiker när han slutade.

Vad har ändrats mest?

"De etablerade mediernas roll. Ett tag trodde jag, och många andra, att alla nya kanaler skulle mynna ut i någon form av medborgarjournalistik. Den skulle komplettera de etablerade medierna, men just nu ser vi mest de negativa sidorna."

Även om sättet att jobba ändrats radikalt påpekar Othman att journalistikens roll är den samma som tidigare.

"Att gräva i verkligheten och att vara samhällets vakthund."

Othman kommer som pensionär att titulera sig publicist. I planerna finns en blogg (I tid och Otis) och han kommer också att fortsätta som kolumnist och recensent.

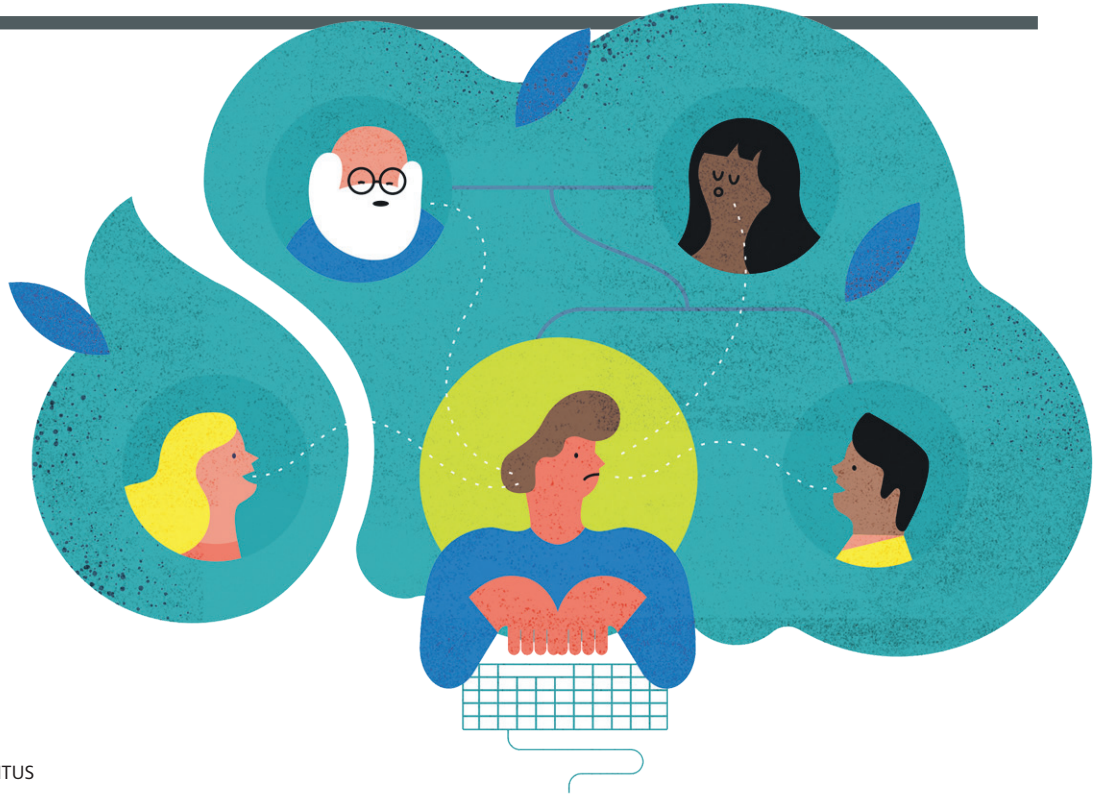
Othman fick Topeliuspriset för sina gärningar 2015. Nomineringen för årets Topelius pris pågår till och med den 5 december.

Lina Laurent

etiikka

Vaarallinen suhde

ELISA HELENIUS, TEKSTI • ANNA-KAISA JORMANAINEN, KUVITUS

Kriitikot usein tuntevat oman taiteenlajinsa tekijöitä. Milloin suhde on liian läheinen?

Kriitikon ja taiteen tekijän tutustuminen toisiinsa voi vaarantaa arvioiden puolueettomuuden. On hyvä miettiä, milloin lehden lukijoille pitäisi avata näitä suhteita.

Aamulehden teatterikriitikko **Anu Ala-Korpela** muistelee tapausta, jossa lehden toinen teatterikriitikko oli dramaturgina monologiesityksessä Tampereella. Silloin Aamulehti tilasi Hämeen Sanomien kriitikon arvioimaan esityksen Aamulehteen.

”Jos on yhtään kauemmin alalla, alkaa tietoisemmin ottaa etäisyyttä oman taiteen alansa tekijöihin, jottei synny jääviysongelmaa”, Ala-Korpela sanoo.

Tamperelainen freelancetoimittaja **Jantso Jokelin** on kasvanut teatterisuvussa, minkä takia moni teatterialan ihminen on hänelle sukua tai perhetuttu.

”Teatteriproduktioissa on usein mukana iso porukka, mikä on hankalaa minulle, koska jo yksi ihminen voi aiheuttaa jääviysongelman. Olen joutunut jättäytymään kokonaan pois Tampereen Komediateatterin esitysten arvioijista,

koska teatterin johtaja on perhe-tuttuni. Myös isälläni on ollut siellä ohjauksia, minkä takia tunnen talosta väkeä.”

Jokelin aloitti kirjallisuuskriitikkona, mikä oli helpompaa, koska hän ei tuntenut kirjailijoita.

”Mutta myöhemmin tuli istutua iltaa monen kirjailijan kanssa. Se on vähän veteen piirretty viiva, missä vaiheessa tuntee taiteilijan liian hyvin.”

”Se on veteen piirretty viiva, missä vaiheessa tuntee taiteilijan liian hyvin.”

Jantso Jokelin, freelancetoimittaja

SUOMEN KUVALEHDEN elokuvakriitikko **Kalle Kinnunen** kertoo, että elokuvantekijät ja kriitikot muodostivat oman kulttuurikenttäänsä 90-luvulle asti. Kriitikot saattoivat 70- ja 80-luvuilla olla jopa mukana tekemässä käsikirjoituksia.

”Tästä ollaan nykyään aika kaukana. Minulla ei ole elokuvatekijöiden joukossa kuin pari tyyppiä, joiden kanssa voisin mennä lounaalle muissa kuin työmerkeissä.”

Kinnusen mukaan inhimilliset syyt voivat vaikuttaa riippumattomuuteen kriittikkona.

”Suomalainen kriitikko on tietoinen siitä, että tulee elokuva-alan tapahtumissa kohtaamaan kasvokkain ihmisiä, joiden elokuvia on haukkunut. Vaikuttaako tämä siihen, miten kriitikko kirjoittaa?”

Lokakuussa ohjaaja **Tuukka Temonen** sätti avoimella Facebook-sivullaan niitä toimittajia, jotka olivat antaneet huonot arviot hänen *Valmentaja*-elokuvalleen. Kinnunen kirjoitti SK:n blogissaan Temosen käytöksestä ja *Valmentajan* heikkouksista. Temonen oli pitänyt jo hänen arviotaan *Teit meistä kauniin*-elokuvesta (2016) julkisena pilkkaamisena.

Kinnunen kokee olevansa paksunahkainen, ja hän on valmis ottamaan vastaan nurjasta kritiikistä mahdollisesti saapuvan palautteen.

HELSINGIN SANOMIEN pitkäaikaisen kirjallisuustoimittajan **Antti Majanderin** sisko **Leena Majander** oli 22 vuoden ajan johtotehtävissä kirjankustantamo Otavassa. Majander ei tiedä, mikä olisi mielekäs tapa kertoa arvioissa kriitikon perhe- ja ystävyysuhteista.

”En jäävännyt itseäni Otavan kirjojen arvioijana. Olen kommentoinut Otavaa yhtiönä vasta sen jälkeen, kun Leena ei enää ole ollut siellä töissä. Siskoni ei kertonut minulle Otavan sisäisistä asioista eikä hän käsittäkseni koskaan kus-

tannustoimittanut kirjoja, joten en arvioinut hänen kädenjälkeään.”

Vuosina 1999–2011 WSOY kuului Sanoma-konserniin, jonka omistuksessa on myös *Hesari*.

”Tätä yhteyttä ei mainittu kriitikeissä, koska WSOY:n kirjoja on aina arvioitu Hesarissa. WSOY:n menestyskirjailijat, kuten **Arto Paasilinna**, olivat jopa happamia siitä, että heidän kirjansa saivat nuivia arvioita ‘heidän omassa lehdessään’, kuten he *Hesaria* kutsuivat”, Majander sanoo.

Pienessä maassa saman alan ihmiset myös yleensä jossain vaiheessa tutustuvat toisiinsa.

”Aina silloin tällöin kuulen, että maakunnissa asuvat kirjailijat väittävät Helsingin toimittajien arvioivan vain toistensa tekemiä kirjoja. Kun jaan teoksia kriitikoille, rutiniinomainen kysymykseni on, tunnetteko kirjailijan kanssa toisenne. Jos kuulen jonkun arvioineen kaverinsa kirjan, avustajasuhde päättyy.”

Hänen kokemuksensa kuitenkin on, etteivät kriitikot edes halua arvioida ystäviensä teoksia.

”Joskus on tullut vastaan tilanne, että olen törmännyt johonkin kirjailijaan liian usein. Silloin en enää arvioi hänen kirjojansa, koska en voi ottaa tekstiä vain tekstinä.”

Silloin kirjasta voi tehdä esseen tai muun jutun, joissa voi mainita toimittajan ja kirjailijan välisestä suhteesta. ●

anna hyvän kiertää

Oivalluttaja. Raimo Tyykyluodon on 12 diktaattoria -sarjaa tehdessään pitänyt mieltä, miten kertoa diktaattorien teoista sekä aiheen vaatimalla vakavuudella että koukuttaen kuuntelijat. ”Kaikkea ei pidä kertoa paasaten sormi pystyssä, vaan kuuntelijalle pitää antaa mahdollisuus oivaltaa. Silloin asiat jäävät parhaiten mieleen.”

RAIMO TYYKILUOTO, 56

● Yle Puheen toimittaja. Vakituiseksi Yleisradion palveluksessa vuodesta 1985, joista 20 viime vuotta toimittajana.

● Suorittanut kolme alan ammattitutkintoa. Audio-visuaalisen viestinnän ammattitutkinto mediatyöstä ja audiovisuaalisen viestinnän erikoisammattitutkinto radiotyöstä, molemmat 2010. Äänitarkkailija 1986.

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI PYYTÄÄ ILMIANTAMAAN LOISTAVIA ALAN TUOTOKSIA. VIESTIÄ VIE SEURAAVAKSI ETEENPÄIN SE, JONKA TYÖ ESITELLÄÄN PALSTALLA.

RIIKKA KAARTISEN VALINTA

Suomen Luonnon toimittaja **Riikka Kaartinen** valitsi esiteltäväksi Yle Puheen toimittajan **Raimo Tyykyluodon** 12 diktaattoria -ohjelmasarjan:

”Nykyään aika monen radio-kanavan täyttää täyteohjelmalta kuulostava höttö. Arvostan toimittajia, jotka paneutuvat aiheeseensa perusteellisesti ja osaavat luoda tarkkanäköisen kokonaiskuvan. Ylen toimittaja Raimo Tyykyluoto on juuri tällainen. Hyviä esimerkkejä ovat sarjat *Erehdysekspertti* ja *12 diktaattoria*.

12 diktaattorin suosikkijaksoni kertoo Turkmenistanin presidentistä **Saparmurat Nijazovista**. Hän kirjoitti *Ruhnama*-kirjassaan, että turkmeenit polveutuvat suoraan Nooasta, ja jakoi työpaikkoja kirjan tuntemuksen perusteella. Sarja kuvaa, kuinka haurasta demokratia lopulta on, missä päin maailmaa tahansa.”

Sairaana kiinnostavat diktaattorit

NINA ERHO, TEKSTI • LIISA HUIMA, KUVA

”Törmäsin diktaattoreihin tehdessäni *Erehdysekspertti*-sarjaa, jossa asioita katsotaan väärässä olemisen näkökulmasta. Silmänräpäyksessä tajusin, että diktaattorit vasta ovatkin henkilöitä, jotka ovat tehneet paljon virheitä”, sanoo Yle Puheen toimittaja **Raimo Tyykyluoto**. Hän toimittaa kolmatta tuotantokautta 12 diktaattoria -radio-sarjaan – tosin näillä näkymin uusia jaksoja ehtii valmistua vain kymmenen.

”Aluksi diktaattorien piti olla *Erehdysekspertti* -sarjan, mutta sitten vetävästä nimestä päätettiin työstää oma sarja. Aloitin kartoittamalla kirjallisuutta ja löysin **Mikko Metsämäen** suomentaaman *Hullut diktaattorit*. Sitten tilasin Ylen arkistosta materiaaleja, etsiskelin itse lisää ja pyysin Metsämäkeä vieraaksi ohjelmaan.

Olen valinnut tuotantokausille diktaattoreita tasapuolisesti ympäri maailmaa välttääkseni esimerkiksi rasistista sävyä. On myös tärkeää osoittaa, että ilmiö voi syntyä missä vain. Se voi olla tulevaisuuttakin, mutta historiasta voidaan oppia ja olla varuillaan.

Taustamateriaalien kahlaaminen on työlästä,

ja aikaa on aina liian vähän, mutta sarjaa ei hyödytä tehdä, ellei ole mitään uutta kerrottavaa. Yhden jakson tekemiseen menee noin viikko. Välillä hommat tulevat kotiin saakka, kun niitä ei voi panna aivoja narikkaan.

Jaksoissa kerrotaan, millainen diktaattori oli, millaisista oloista hän tuli, millaisen koulutuksen sai, miten hänestä tuli diktaattori ja mitä hän teki. Tarinoista huomaa, että vallasta seuraa helposti vainoharhaisuutta, eikä kenenkään psyyke kestä rajatonta valtaa. Toisaalta diktaattori tarvitsee ympärilleen julmaa porukkaa.

Kun saan jakson käsikirjoituksen tehtyä, lähetän sen vieraalle, jotta hän voi miettiä täydentävää sanottavaa. Silloin omasta työstäni on noin 90 prosenttia tehtynä. Sarjan vieraat ovat diktaattoreihin perehtyneitä kokeneita media-toimijoita.

Sarjaa aloittaessa mietin, miten kertoa julmuuksista niillä pröystäilemättä. Silti sarjassa on myös tragikoomisuutta, joka tekee siitä kuunneltavan. Vaikka ensimmäisellä kaudella jännitin, ymmärretäänkö sarja oikein, palaute on ollut vain hyvää.”

Karhea kirja rikostoimittamisesta

Oikeustoimittajien 30 vuotta täyttänyt yhdistys julkaisi juhluvuotensa kunniaksi kirjan, jossa tutut rikostoimittajat kertovat juttujensa taustoista. *Etusivun rikokset* vinkkaa lopuksi myös, miten rikostoimittajaksi tullaan.

Teos on kuin pokkarimuotoinen nyökäys vuonna 2015 loppuneelle, pitkäikäiselle *Poliisi kertoo* -kirjasarjalle. Se antoi rikoksista intoileville siviileille mahdollisuuden kurkistaa poliisityöhön, lapsilta kielletyllä, karhealla otteella.

Toimittajaversio on tiiviimpi ja graafinen kuvamateriaali puuttuu, mutta karmeita yksityiskohtia kyllä piisaa – muun muassa Hyvinkään vuonna 1998 tapahtuneesta paloittelusurmasta. Monen jutun syntytarinasta olisi lukenut pidemmänkin tekstin.

Mielenkiintoisinta *Etusivun rikoksissa* on juttuprosessien avaaminen ja toimittajan työhön liittyvät inhimilliset yksityiskohdat:

Miltä tuntuu saada migreenikohtaus samaan aikaan, kun puolustusministeri ryö-

pyttää skuuppia valheena? Tai millaista on yöpyä entisessä korbibordellissa odottelemassa sarjahukuttajan oikeudenkäyntiä?

Tästä opiksi ja vertaistueksi niin tulevan kauden kesätoimittajille kuin kokeneemmillekin.

Marja Honkonen

SUSANNA REINBOTH & JARKKO SIPILÄ (TOIM.):
ETUSIVUN RIKOKSET.
NÄIN KOVAT UUTISET
SYNTYIVÄT. CRIMETIME.

Toimittajien tulisi muistaa, että heillä on valtaa vaikuttaa lukijan maailmankuvaan. Siitä ei kannata luoda täysin lohdutonta. Itse olen vasta urani lähtökuopissa, mutta yritän pysyä optimistisena. Haastan juuri sinut, toimittaja, kääntämään näkökulmasi. Mieti uhkakuvien sijaan sitä, mikä olisi paras ta, mitä voi tapahtua.

Toimittaja Sanna Koivuniemi
Moreenimediassa 14. marraskuuta

Toimittajalla ani harvoin on riittävää asiantuntemusta, jotta hän osaisi itsenäisesti arvioida vaikka rokotetutkimuksesta, onko se luotettava, ja mitä tuloksista voi päätellä. Siksi itsekin tiedetoimittajana jätän tämän aivotyön asiantuntijoille ja valitsen tulkin, jota tutkimuksen tekijät, anonyymit vertaisarvioijat, haastattelemani tutkijat tai alan asiantuntijoiden enemmistö kannattavat. Samalla ulkoistan vastuun tietolähteiden

kriittisestä tarkastelusta toimituksen ulkopuolelle.

Toimittaja Johanna Junttila Aviisissa
15. marraskuuta

On tultu aikaan, jolloin taudeista puhutaan avoimemmin kuin koskaan. Toisaalta meitä kaikkia hämmentää tiedon määrän hurja lisääntyminen. Kaipaankin lääkäreitä ja muita asiantuntijoita avoimeen dialogiin kansalaisten kanssa.

Duodecim-palkittu Suomen tiedetoimittajien liiton pääsihteeri Ulla Järvi
16. marraskuuta palkintotiedotteessa

Media koettaa tehdä kiinnostavia juttuja. Ymmärrän, että kommentaattoreiksi halutaan muitakin kuin tutkijoita. Pelkkien tieteilijöiden haastattelu olisi aika tylsää.

Helsingin yliopiston viestinnän professori
Esa Väliaverron Yliopisto-lehdessä
19. marraskuuta

VESA HEIKKINEN Twitter: @tosentti
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

Kieli, alkeet

Suomen kielen lautakunta otti kantaa suomen ja ruotsin tilanteeseen. Lautakunnan mukaan kansalliskielten käyttöala kaventuu ja niiden asemaan kohdistuu vakava uhka.

Kannanotto nostatti kiivaan kielikeskustelun, jossa puurot ja vellit sekoittuvat. Keskustelu kävi kuumana kielen kuolemasta ja rappiosta.

Kiivailu kertoo, kuinka keskeisen asian kansa olemme tekemisissä. Asioita ei tehdä vain kielellä; asioita tehdään myös kielessä. **Väinö Linna** osui oikeaan sanoessaan, että ihmisen minuu on sidottu kieleen eikä ihminen voi luopua sanoistaan ja merkityksistään luopumatta osasta minuuttaan.

Jotta voimme keskustella kielestä asiallisesti ja rakentavasti, pitää ensin opiskella alkeet: mistä keskustelemme? Kielen asemasta tai käyttöalasta puhuminen viittaa kielipolitiikkaan ja esimerkiksi siihen, millaisin päätöksin kansalaisten kielelliset oikeudet turvataan. Pystyykö suomenkielinen opiskelemaan Suomessa äidinkiellellään? Tai kolтта? Somali?

Kielen rappiosta puhuttaessa on olennaista täsmentää, mihin sanalla kieli viitataan. Se että ihmiset käyttävät vapaamuotoisessa ilmaisussaan englanninkielisiä sanoja ja puhekielisiä muotoja, ei ole kielen rappiota. Se on tavallista kielellistä vaihtelua, kielen rikkautta.

Omintakeinen välimerkkien käyttö tai kaksoispassiivi eivät kerro kielen rappiosta. Ne saattavat kertoa suhtautumisesta kielioppisääntöihin, mutta ainakin ne kertovat kielen kirjosta: kieli on paitsi normitettua yleiskieltä myös murteita, tyylejä, erikoiskieliä, vaihtelevia tilanteisia puheenparsia ja moninaisia kielenkäytön lajeja.

Kielen rappiosta kannattaa laatia uutisia siten, kun omaehtoisesti luovumme äidinkielemme arjessamme. Vai pitäisikö siinä tapauksessa puhua kielenkäyttäjien rappiosta?

uusiin tehtäviin

KUKA?

Sanna Keskinen, 44, aloittaa tammikuussa *Kainuun Sanomien* päätoimittajana. Toistaiseksi hän työskentelee Oulun kaupungin viestintäjohtajana. Sitä ennen hän on työskennellyt muun muassa *Raahen Seudun* ja *Raahelaisen* päätoimittajana sekä Alma Regionsin paikallislehtiryhmän päätoimittajana.

Nopea paluu journalistiksi

Mikä veti päätoimittajaksi Kainuun Sanomiin?

Tulin reilu vuosi sitten Ouluun viestintäjohtajaksi, koska halusin kokeilla jotain uutta, ja olen oppinut paljon. Toisaalta olen huomannut, että ehkä olen sielultani sitenkin enemmän journalisti kuin virkamies. Lisäksi meillä on mökki ja taustaa Itä-Suomessa, joten aluekin vetää.

Miksi tulit valituksi?

Työskennellessäni Alman paikallislehtiryhmässä koordinoisin sen lehtien yhteistyötä, ja nyt SLP Kustannus toimii saman tapaista roolia. On myös ollut opettavaista työskennellä kaupunkiorganisaatioissa ja askeleen etäämpänä journalismista.

Mitä haluat uudistaa Kainuun Sanomissa?

En ole tietoisesti miettinyt sitä, koska nykyisessä työssä on ollut kiire, enkä tunne lehteä vielä riittävän hyvin. Edeltäjäni johdolla on tehty hyvä sisältöuudistus. Kaikkiaan toivon journalismin hakevan myös ratkaisuja, ei vain nostavan esiin ongelmia.

Tärkeimmät oppisi viestintäjohtajan työstä?

Paremmasta taustatyöstä

olisi kunnallisuutisoinnissa hyötyä. Moni päättäjä ei tunne median toimintatapoja, joten niiden avaamista on tärkeää jatkaa.

Mistä aika parempaan taustatyöhön?

Pitää hyväksyä, että en nopeaa perusuutisointia ja sitten on tähtijuttuja, joihin käytetään enemmän aikaa. Uskon kuitenkin enemmän laatuun kuin määrään. Laadukas sisältö ja helppo käyttöliittymä auttavat pitämään lukijat.

”Moni päättäjä ei tunne median toimintatapoja.

Parhaat ominaisuutesi esimiehenä?

Olen empaattinen, mikä voi tulla itselle raskasta. Olen myönteinen. On myös sanottu, että olen selkeäsanainen, jolloin on helppo ymmärtää, mitä haluan tehtävän.

Miten vaihdat viestijästä ärhäkäksi journalistiksi?

Organisaatioviestinnässä on omat lainalaisuutensa,

mutta johtotähteni on täälläkin ollut rehellisyys ja avoimuus. Luottamus on julkiselle toimijalle tärkeä pääoma, joka ei synny silottelema.

SLP Kustannus lomauttaa Kainuun Sanomien toimituksen viikoiksi. Miltä tässä tilanteessa tuntuu aloittaa työt?

Asettaahan se hankaluuksia arjen järjestämiseen varsinkin, kun en vielä tunne sitä arkea. Toisaalta 'pakko-rako' voi olla mahdollisuus kehittää tekemistä.

Miten Kainuun Sanomista tehdään lehti, josta ei tarvitse irtisanoa tai lomauttaa väkeä?

Tietenkin lähdän tavoittelevaan sitä. Toisaalta kaikki tietävät realiteetit maakuntalehdissä, enkä tietenkään voi vannon, etten koskaan irtisano ketään. Synergiaedut konsernin muiden lehtien kanssa voivat olla yksi polku kohti parempaa.

Mitä teet vapaa-ajalla?

Mökkeilen ja kuljen metsässä. Luen, maalaan ja piirrän. Yritän rajoittaa digitähtäilyä.

Nina Erho

SATTUU TAPAHTUU

Lapsuuden loppu

Hurahdin sarjakuvii pian vaipoista päästyäni, ja etenkin *Aku Ank* maailma kiehtoi. Vuosien kuluessa **Don Rosan** yksityiskohtainen piirtämistyylillä varasti sydämeni. Jäljittelin ahkerasti mestarin jälkeä ja haaveilin sarjakuvapiirtäjän urasta.

2000-luvun puolivälissä minulle tarjottiin tehtävää, josta en voinut kieltäytyä. Työskentelin Turku TV:llä, ja minut lähetettiin haastattelemaan ja kuvaamaan Rosaa, joka oli Turussa kirjakiertueella. Tein huolella kysymysrunon ja psyykkasin itseni valmiiksi.

Idolin kohtaaminen taisi kuitenkin jännittää niin paljon, että unohdin jalustan ja videokameran välisen kiinnikkeen toimitukseen.

Rosa katseli ymmärtäväisenä sähellystäni, ja itse haastattelu oli lämminhenkinen. Harmi vain, että en ollut laittanut mikrofonia päälle. Innoissani en huomannut tarkkailla kameran näytön desibelipalkkeja, ja arvatkaa, oliko ammattilaisella kuulokeitakaan. Äänimies sai onneksi kaivettua kameramikin äänistä edes jotain kuuntelukelpoista.

Joitakin vuosia myöhemmin Rosa vieraili taas Turussa, tällä kertaa Turun linnassa, ja luulin pääseväni paikkaamaan tunarointini. Vielä mitä. Olin valmistautunut aivan liikaa ja lukenut Rosan sarjakuvat liian monta kertaa läpi. Tein outoja ja liian yksityiskohtaisia kysymyksiä. Onnistuin unohtamaan, että Rosa oli lopettanut piirtämisen. Tämä ei vielä riittänyt, sillä kun kerroin Rosalle miten haastattelin häntä silloin aiemmin, maestro sekä muu *Aku Ank* -väki ilmoittivat, ettei Rosa ole aiemmin vierailut Turussa. Intin vastaan, ja muut katselivat hämentyneinä toisiaan.

En uskaltaisi lähteä jututtamaan Rosaa kolmatta kertaa.

Simo Ahtee

KIRJOITTAJA ON RAISOLAINEN FREELANCETOIMITTAJA.

KERRO MITÄ SINULLE ON SATTUNUT TYÖTÄ TEHDESSÄ. OTA YHTEYTTÄ TOIMITUKSEEN.

Valokuvan puolustaja.

Marina Ekroos perusti startupin suojellakseen valokuva-kulttuuria, mutta ei ehdi itse enää juurikaan kuvata.

Oikeutta valokuville

JOHANNA VEHKOO, TEKSTI • KAI WIDELL, KUVA

Valokuvaaja Marina Ekroos haluaa pelastaa maailman huonosti rajatuilta valokuvilta.

Kun Donald Trump tapasi Kiinan presidentin Xi Jinpingin, *Business Insider* ja *Helsingin Sanomat* julkaisivat aiheesta uutiskuvan, jossa Kiinan presidentti seisoo puhujanpöydän takana. Häntä vain oli vaikea tunnistaa, koska hänen päänsä on rajautunut kuva-alan ulkopuolelle. Tämä johtuu siitä, että mobiili-sovellukset ja sosiaalisen median palvelut rajaavat kuvia automaattisesti.

Jos suomalainen startup Frameright onnistuu tavoitteessaan, noloista rajausrakenteista päästään eroon. Frameright on kustantajille ja valokuvaajille suunnattu työkalu, jonka avulla kuvaaja voi itse määrittellä erilaiset rajaukset eri kanaviin. Neliön Instagramiin, vaakakuvan Facebookiin ja niin edelleen.

Valokuvaaja Marina Ekroos ja digitaalisten palveluiden kehittäjä Ilkka Järstä keksivät Framerightin idean, kun Ekroos teki gradua siitä, miten valokuvia käytettiin tabletti-julkaisuissa.

”Sen piti olla niin hyvä alusta valokuvalle, mutta huomasiin, että a-

mu Hesaria lukiessa, miten huonosti kuvat sovelluksessa rajautuivat.”

Ekroos ja Järstä tajusivat, miten vaikeaa valokuvia on hallita digitaalisessa ympäristössä. Syntyi idea työkalusta, joka palauttaisi hallinnan takaisin valokuvaajalle.

SYYSKUUSSA 2017 Frameright voitti Uutisraivaaja-innovaatiokilpailun. Se jakoi pääpalkinnon matkailumedia Tripsterin kanssa. Marraskuussa 2018 tuli jaettu kakkossija Think Ink -kilpailussa.

Uutisraivaaja-voiton jälkeen Frameright muutti Hampuriin ottaakseen puoleksi vuodeksi osaa yritys-

kiihdyttämöön. Yritys päätti jäädä Saksaan ja murtautua ison maan mediamarkkinoille. Nyt Frameright pitää majoitustaan Berliinissä, jossa se työskentelee yhdessä ensimmäisen suuren mediapartnerinsa, Der Spiegel Tech Labsin kanssa.

Frameright kehittää teknistä ratkaisua, mutta perustana on pyrkimys kulttuuriseen muutokseen.

”Haluan, että korkealaatuisesta visuaalisesta viestinnästä tulee taas mahdollista”, Ekroos sanoo.

”Meidän suuri visio on, että jokainen verkossa julkaistu kuva olisi joskus supported by Frameright.” ●

Kaipaatto aurinkoon?

HAE STT:LLE JO TÄNÄÄN, MEILLÄ ON AINA KESÄ!

Suhtaudutko intohimolla uutiseen ja tinkimättömästi laatuun ja luotettavuuteen? Tahdotko nähdä uutisesi leviävän ympäri Suomen? Uutistoimisto STT sopii sinulle!

Etsimme sijaisia uutistoimitukseen. Hakea voit milloin vain, mutta kesän 2019 pesteistä kiinnostuneiden hakemuksia toivotaan 10.12.2018 mennessä. Kesällä tarjoamme osa- ja kokoaikaista työtä. Etusijalla ovat hakijat, jotka voivat aloittaa perehtymisen ttt-vuoroissa keväällä.

Haemme toimittajia, kuvaajia, kuvatoimittajia ja graafikkoja 24h-toimitukseen, urheiluun ja Lehtikuvaan. Etsimme myös käsittelijöitä, jotka ovat tiukkoja pilkuille ja rohkeita otsikkohommissa. 24h uutisoi koti- ja ulkomaan, talouden, politiikan ja kulttuurin aiheista sekä rikos- ja oikeusasioista.

Arvostamme tehokkaita ja oma-aloitteisia tiimipelaajia, joilla on ideoita ja paineensietokykyä. Tarjoamme paikan uutisten polttopisteessä.

Lisätietoja saa toimitusten esimiehiltä, vaihde (09) 695 811. Lähetä hakemuksesi liitteineen (max 2 Mt.) sttrekrytointi@stt.fi. Kerro viestin otsikossa, mille osastolle haet.

STT

Malminkatu 16 A / PL 550 / 00101 Helsinki
puh. (09) 695 811 / www.stt.fi

Hämeen Sanomat -konserni on vakavarainen 139-vuotias hämeenlinnalainen mediatulo. Julkaisemme Hämeen Sanomat ja Forssan Lehti -nimisiä 7-päiväisiä sanomalehtiä ja Hämeenlinnan Kaupunki-uutiset ja Seutu-Sanomak-kaupunkilehtiä.

Hämeen Sanomat hakee Kesätoimittajia

uutistoimitukseen, urheilutoimitukseen ja Just-liitteeseen sekä Kaupunki-uutisiin.

Arvostamme intohimoa uutisiin, hyvää yleissivistystä ja erinomaista kirjoitustaitoa. Valinnassa painavat aiempi alan työkokemus ja hyvät juttunäytteet.

Osa kesätoimittajista voi sijoittua Lännen Median yhteistoimitukseen 5 viikoksi, ja osa voi saada muita enemmän vastuuta verkkouutisoinnista.

Lähetä hakemuksesi juttunäytteineen viimeistään 16.12.2018 uutispäällikkö Veli-Matti Virtaselle sähköpostilla.

Lisätiedot: Toimituspäällikkö Mikko Soini 044 9717383

HÄMEEN SANOMAT

Maaseudun Tulevaisuus on Suomen suurin erikoissanomalehti. Lehden kokonaislevikki on 73 486 (LT 2017) ja lukijoita sillä on 307 000 (KMT s2017/k2018). Lehti ilmestyy kolmesti viikossa. Verkossa tavoitamme noin 220 000 eri kävijää viikossa.

Etsimme nyt
lehden tekoon toimitukseemme

KESÄTOIMITTAJIA ja KESÄVALOKUVAAJAA

Toimittajien ja kuvaajan tehtäviin kuuluvat maaseudun yrittämiseen, maatalouteen, elintarviketeollisuuteen, metsätalouteen ja -teollisuuteen, pankki- ja vakuutusalaan sekä päivän politiikkaan liittyvät uutiset sekä painetussa että verkkolehdeissä. Valokuvaajalta edellytämme voimassa olevaa ajokorttia.

sekä

KESÄGRAAFIKKO

Toimeen kuuluu uutisgrafiikan ja piirroskuvitusten tekoa painovalmiiksi. Kokemus yleisimpien kuva- ja grafiikkaohjelmien käytöstä on tarpeen.

Lisätietoja antavat toimituspäällikkö

Jussi Martikainen 040 755 7829

ja uutispäällikkö

Niklas Holmberg 040 920 9719

sähköposti: etunimi.sukunimi@mt.fi

Täytä sähköinen hakemus liitteineen osoitteessa

www.viestilehdet.fi/rekry.

Voit lähettää myös vapaamuotoisen hakemuksesi mahdollisine työnäytteineen osoitteella:

Jussi Martikainen
Maaseudun Tulevaisuus
PL 440, 00101 Helsinki

Kuoreen tunnus
"Työhakemus"

Hakemuksen tulee olla
Maaseudun Tulevaisuuden käytössä
viimeistään 14. tammikuuta 2019.

Kesätyöt alkavat
pääsääntöisesti 3.6.
ja päättyvät 30.8.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Etsi Xpertti

**ETSII TUTKIJAN JUTTUUSI
ILMAN HAKUSANOJA,
AVOIN KYSYMYS RIITTÄÄ.**

www.etsixpertti.fi

Palveluksessasi yliopistot,
tutkimuslaitokset ja

SUOMEN AKATEMIA

Kiinnostaako kesä pohjoisessa? Etsimme toimittajia

Kalevaan, Lapin Kansaan, Koillissanomiin, Raahen Seutuun ja Kaleva Median paikallislehtiin

OLET ETSIMÄMME, jos sinulta luonnistuu sekä sanomalehtijutun tekeminen että loikka online-maailmaan. Emme etsi yli-ihmisiä, vaan innostuneita tekijöitä, joilla on kyky yhteistyöhön, hyvä kynä, avoin mieli ja halu oppia uutta. Toki me arvostamme alan koulutusta ja aiempaa kokemusta toimituksen työstä. On hienoa, jos sinulla on kokemusta ulkoasun ja videoiden tekemisestä.

Jos kesä pohjoisessa kiinnostaa, käy täyttämässä hakulomake osoitteessa kalevamedia.fi ja liitä mukaan vapaamuotoinen hakemuksesi työnäytteineen. Kerro myös, mikä lehti sinua ensisijaisesti kiinnostaa ja mihin muihin lehtiin mahdollisesti haluaisit tulla työskentelemään.

Käy täyttämässä hakulomake **16.12.2018 mennessä** osoitteessa kalevamedia.fi ja liitä mukaan vapaamuotoinen hakemuksesi työnäytteineen.

KALEVAMEDIA

Paikallisuuden puolesta vuodesta 1899

Kaleva Media tarjoaa parasta paikallista journalismia pohjoisesta Suomesta, monipuolisia sisältöjä ja markkinointipalveluita. Olemme yli 700 ihmisen työyhteisö, jota yhdistää usko unelmaan olla ihmisten ymmärrystä ja yhteenkuuluvuutta lisäävä paikallisuuden maailmanvalloittaja.

Me Kaleva Mediassa tarjoamme entistä syvempää paikallisuutta, joka on

enemmän kuin alueellisuutta. Se on tietoa omaksi koetuista asioista ja ymmärrystä pohjoisesta elämäntilasta. Se rikastuttaa kaikkien yhteisöjen elämää.

Meidän arvomme sekä henkilöstömme kokemus kehittymisestä, merkityksellisyydestä, yhteenkuuluvuudesta ja asioihin vaikuttamisesta ovat meille yhtä tärkeitä asioita kuin työntekijöidemme ammatillinen osaaminen.

MEDIAT: Kaleva • Kale! • Lapin Kansa • Forum24 • Raahen Seutu • Raahelainen • Pyhäjokiseutu • Oulu-lehti Rantalakeus • Iijokiseutu • Siikajokilaakso • Koillissanomat • Pudasjärvi-lehti
MARKKINOINTIPALVELUT: Indieplace • Offerilla • Pro Ratas

REKRY

KESÄTOIMITTAJIA ALMA TALENTIIN

Meillä on tarjolla kesällä 2019 näköalapaikkoja toimittajille, toimitussihteerille, kuvatoimittajalle sekä uutisgraafikolle monimediatoimituksessa, joka tuottaa uutisia mm. Kauppalehden, Talouselämän ja Tekniikka&Talouden kanaviin.

Hakemukset ja lisätiedot:

Hae heti – tai 16.12. mennessä osoitteessa rekry.almamedia.fi.

#rohkeuskasvaa
#almaspirit

ALMA TALENT

NÄIN JOURNALISTI KYSYI

Journalisti kysyi Journalistiliittoa neljä viime vuotta luotsanneen hallituksen jäseniltä, mitkä asiat hallitus sai kehittämään hyvään suuntaan, minkä asioiden kehittämisessä se olisi voinut onnistua paremmin ja miten hallituksen jäsenet odottavat liiton kehittyvän seuraavalla nelivuotiskaudella. Kysely tehtiin sähköpostitse marraskuussa viikolla 45.

Kaikki kolmetoista hallituksen jäsentä vastasivat Journalistille.

Hallituksen kokoonpano löytyy jutun verkkoversiosta. journalisti.fi

Mediakunta hallituksen tärkein onnistuminen

NINA ERHO, TEKSTI • TUOMAS KÄRKKÄINEN, KUVITUS

Journalistiliitto saa joulukuussa uuden valtuuston ja hallituksen. Journalisti selvitti, missä nykyinen hallitus on mielestään onnistunut ja missä jäi parantamisen varaa.

Työosuuskunta Mediakunnan perustaminen, koulutuksen kehittäminen ja tiiviimmät yhteydet opiskelijoihin.

Nämä ovat Journalistiliiton hallituksen mielestä tärkeimmät onnistumiset pian päättyvän nelivuotisen valtuustokauden aikana. *Journalistin* tekemään kyselyyn vastasivat kaikki kolmetoista Journalistiliiton hallituksen jäsentä.

Mediakunnan perustamisen mainitsi onnistumisena kymmenen hallituksen jäsentä.

"Näin konkreettisella tavalla liitto ei ole itsensä työllistäjää aikaisemmin auttanut. Liitossa oivallettiin jotain oleellista pätkätoilla elävien arjesta ja pakkoyrittämisen ahdistavuudesta", kirjoittaa **Kirsi Mattila** Radio- ja televisiotoimittajien liiton Freelance-ammattiosastosta FAO:sta.

Mediakunta on journalistien ja viestinnän ammattilaisten osuus-

kunta, joka hoitaa laskutuksen ja byrokratian keikkatyötä tekevien jäsentensä puolesta. Mediakunta aloitti toimintansa vuonna 2017, ja sillä oli marraskuussa 217 jäsentä.

"Mediakunnan perustaminen heijastaa sitä, että epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien asia otetaan tosissaan muutenkin kuin juhlapuheissa", sanoo **Jyrki Saarikoski** Ylen ohjelmatyöntekijöistä YOT:sta.

Esimerkkinä koulutuksen kehittämisestä vastauksissa mainittiin toistuvasti uravalmennus. Tiiviimpien yhteyksien luomisen opiskelijoihin hallitus aloitti viime keväänä palkkaamalla osa-aikaisen opiskelijälähettilään. Tehtävään valittiin **Martta Kallionpää**.

JOURNALISTILIITON JÄSENMAÄRÄ on tällä hetkellä noin 14300, ja se on ollut viime vuosina loivassa laskussa, mikä ei tietenkään ole hallituksen toivottu. Tilanteen korjaamiseksi liiton pitää onnistua entistä paremmin kaikkien jäsenryhmien palvelamisessa ja työnsä näkyväksi tekemisessä.

"Liitossa tehdään paljon edun-

valvontatyötä, joka jää piiloon jäseniltä. Osin siksi kuulen usein kommentin: 'Liitto ei tee mitään.' Meillä onkin tekemistä siinä, miten teemme itsemme näkyväksi yksittäiselle jäsenelle ja pystymme perustelemaan, miksi kannattaa kuulua Journalistiliittoon", kirjoittaa **Soila Saroniemi** Helsingin Seudun Journalisteista (HSJ).

"Eräänlainen iäisyysasia liitossa on, miten hoidamme työsuhteisten ja freelancereiden asioita. Tässä riittää työtä tehtäväksi joka tasolla", toteaa **Anne Kotipuro** Pirkanmaan Journalisteista.

Uusia jäseniä saadakseen liiton on myös vastattava entistä voimakkaammin alan muutoksiin ja ehkä laajennettava jäsenpohjaansa.

"Alaa opiskelevat eivät enää välttämättä ajattele työskentelevänsä pelkästään toimittajina vaan viestijoinä. Uskon, että liike tehtävistä toisiin tulee yhä kasvamaan ja siihen on myös liiton vastattava", toteaa **Sari Korpela** MTV:n Ohjelmatyöntekijöistä MOT:sta.

Jos liiton jäsenistö laajenee merkittävästi muihin kuin journalisteihin, iso ratkaistava kysymys tieteen-

kin on, miten liiton palvelutarjonta seuraa perässä ja onko liiton nimi silloin pelkästään Suomen Journalistiliitto, huomauttaa HSJ:n **Marko Laitala**.

PAREMMIN HALLITUS OLISI mielestään voinut onnistua myös liiton järjestörakenteen kehittämisessä. Nyt liiton, sen 17 jäsenyhdistyksen ja noin 120 toimitusosaston työnjako ei ole selkein, tehokkain eikä joustavin mahdollinen, vastaajat toteavat.

Yhdistysrakenteen uudistamiseksi perustettiin valtuustokauden alussa projekti, mutta se osoittautui turhan suureksi, hankalaksi ja monitahoiseksi viedä läpi luottamushenkilövoimin, hallituksen puheenjohtaja **Hanne Aho** toteaa.

Tulevan nelivuotiskauden tavoitteiksi vastaajat kirjaavat myös jäsenien tukemisen haasteissa, jotka liittyvät disinformaatioon, trollihyökkäyksiin, tekoälyyn, sananvapauteen, ammattietiikkaan, työnantajien kasvaviin vaatimuksiin, työssä jaksamiseen ja laadultaan muuttuviin työsuhteisiin.

JOURNALISTILIITOLLE VALITAAN UUSI HALLITUS UUDEN VALTUUSTON JÄRJESTÄYTYMISKOKOUKSESSA 12.-14. JOULUKUUTA.

Haluatko
sinä luoda
lukijoillemme
kiinnostavaa
sisältöä?

Haluatko
sinä yllättää
lukijamme?

Onko sinulla
lukijoillemme
kiinnostavia
tarinoita?

Haemme

KESÄTOIMITTAJIA ja -KUVAAJAA

Paikka

Määräaikainen. Pääsääntöisesti kolme kuukautta kesällä 2019.

Tarjoamme

Kiinnostavia tehtäviä mediatilassa. Tarvitsemme sisältöjen tekijöitä Keskipohjanmaan toimitukseen sekä Lännen Median yhteistoimitukseen.

Arvostamme

Alalle sopivaa koulutusta ja kokemusta, monimediataitoja sekä hyvää yleissivistystä. Odotamme sinulta myös idearikkautta, oma-aloitteisuutta ja yhteistyökykyä sekä intoa toimia nopeas-
sa sähköuutismaailmassa.

Lisätietoja

paivi.savela@kpk.fi, puh. 020 750 4450
hannu.lehto@kpk.fi, puh. 020 750 4408

Hakeminen

15.12.2018 mennessä osoitteessa: www.kpk.fi/tyopaikat. Kerro hakemuksessasi haluatko työskennellä päätoimituksessa Kok-
kolassa vai jossain aluetoimituksissamme. Myös mahdollinen
kiinnostus urheilu- tai kulttuuritoimitukseen kannattaa mainita.

KPK Yhtiöt (Keski-Pohjanmaan Kirjapaino Oyj) on kasvava monimediakonserni, joka työllistää vakituisesti noin 220 henkilöä. Konsernin liikevaihto on noin 30 M€. Tutustu www.kpk.fi

KESKIPOHJANMAA KOKKOLA HAAPAVESI LESTIJOKI KALAJOKI KALAJOKI Perhonjokilaakso NIVALA Selänne PS Pietarsaaren Sanomat

ETSIMME SUOMEN PARASTA JOURNALISMIA

Ehdota vuoden 2018 parasta journalistia, juttua tai journalistista tekoa.

VUODEN
JUTTU

Kuka on edistänyt hyvää journalismia Suomessa vuoden 2018 aikana? Ehdota palkinnon saajaa viimeistään 31.12.2018 osoitteessa suurijournalistipalkinto.fi.

VUODEN
JOURNALISTINEN
TEKO

Palkintolautakunta valitsee saamiensa ehdotusten joukosta kolme voittajaehdotusta palkintoluokkiin Vuoden juttu, Vuoden journalistinen teko, Vuoden kirja ja Vuoden journalisti. Vuoden kirjaa voivat ehdottaa kustantajat.

VUODEN
KIRJA

Palkinnot jaetaan suorassa lähetyksessä MTV3-kanavalla keskiviikkona 13.3.2019 kello 20 alkaen.

VUODEN
JOURNALISTI

Seuraa meitä Facebookissa Suuri Journalistipalkinto ja Twitterissä #sjp2018.

www.suurijournalistipalkinto.fi

Suuri
JOURNALISTI-
PALKINTO

JOURNALISTI

Journalisti Journalisten
Suomen Journalistiliiton
ammattilehti

www.journalistiliitto.fi
www.journalistforbundet.fi

TOIMITUS

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA
/ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Maria Pettersson 045 675 7401

TOIMITUSSIHTEERI/
REDAKTIONSSEKRETERARE
Manu Martinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT/REPORTRAR
Nina Erho 050 379 8155
Marja Honkonen 050 379 9108

ULKOASU/LAYOUT
Heli Saarela 050 470 0016

SÄHKÖPOSTI
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi för-
namn.släktnamn@journalistiliitto.fi

VERKKOLEHTI
www.journalisti.fi

TILAUKSET/BESTÄLLNINGAR
Jaicom Oy 03 4246 5383
journalisti@jaicom.com

PAINO/TRUCKERI
I-print Oy, Seinäjoki
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA/UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
09 612 2330, faksi 09 640 361
PL 50, 00531 Helsinki

SEURAAVAN LEHDEN
ILMESTYMISAIKATAULU
15/2018 aineisto 12.12
ilmestyy 21.12

ILMOITUSMYynti:
www.journalisti.fi > ilmoittajille
044 755 5002

Ylpeästi kansantanssija

Anni Kuittinen haluaa murtaa kansantanssia koskevia ennakkoluuloja.

JANNE SALOMAA, TEKSTI • JOHANNA KOKKOLA, KUVA

”Lenkkeillessä työasiat saattavat pyöriä mielessä, mutta tanssiessa ne unohtuvat”, sanoo kansantanssia harrastava *Karjalaisen* verkkotoimittaja **Anni Kuittinen**.

Tanssitreeneissä työasiat on pakkokin unohtaa.

”Tanssiessa on vastuussa koko ryhmälle. Jos harjoituksissa on muissa maailmoissa, se vaikuttaa myös muiden suoriutumiseen.”

Kuittinen on harrastanut kansantanssia kahdeksanvuotiaasta saakka. Yhdessä tekeminen vetosi heti häneen.

”Ryhmästä sai nopeasti kavereita. Lisäksi kansantanssissa oli vauhtia, joka sopi luonteelleni.”

Kouluaikoina kansantanssiharrastuksesta kertominen tuntui Kuittisesta kiusalliselta. Usein hän tyytyi mutisemaan harrastavansa ”sellaista tanssia”.

”Jos olisin kertonut, että harrastan kansantanssia, olisin saanut heti oikoa ennakkoluuloja.”

NYKYISIN KUITTINEN kertoo ylpeänä harrastuksestaan, vaikka kohtaa yhä vääriä mielikuvia.

Ensimmäinen yleinen ennakkoluulo on, että kansantanssin harrastajat olisivat pääosin eläkeikäisiä, kun tosiasiassa valtaosa harrastajista on lapsia ja nuoria. Kuittinenkin harrastaa kansantanssia nuorisoseura Motorassa.

Toinen väärä mielikuva on, että kansallispuku olisi aina päällä.

”Esityksissä asuna voi olla esimerkiksi farkut ja t-paita tai jotain muuta. Asua myös saatetaan vaihtaa esityksen aikana. Joskus ulkotapahtumissa olen joutunut vaihtamaan asua vauhdilla pusikossa.”

Kolmas ennakkoluulo on, että kansantanssi vain toistaisi vanhoja kaavoja. Moto-

rassa suunnitellaan kuitenkin koko ajan uusia koreografioita.

”Teemme tanssit raikkaalla otteella yleisöä ajatellen. Puhumme tanssiteoksista, jotka ovat 10–15 minuutin mittaisia juonellisia kokonaisuuksia. Ilmaisuu on erittäin olennainen osa tätä, ja meillä käy välillä harjoituksissa myös teatterialan ammattilainen.”

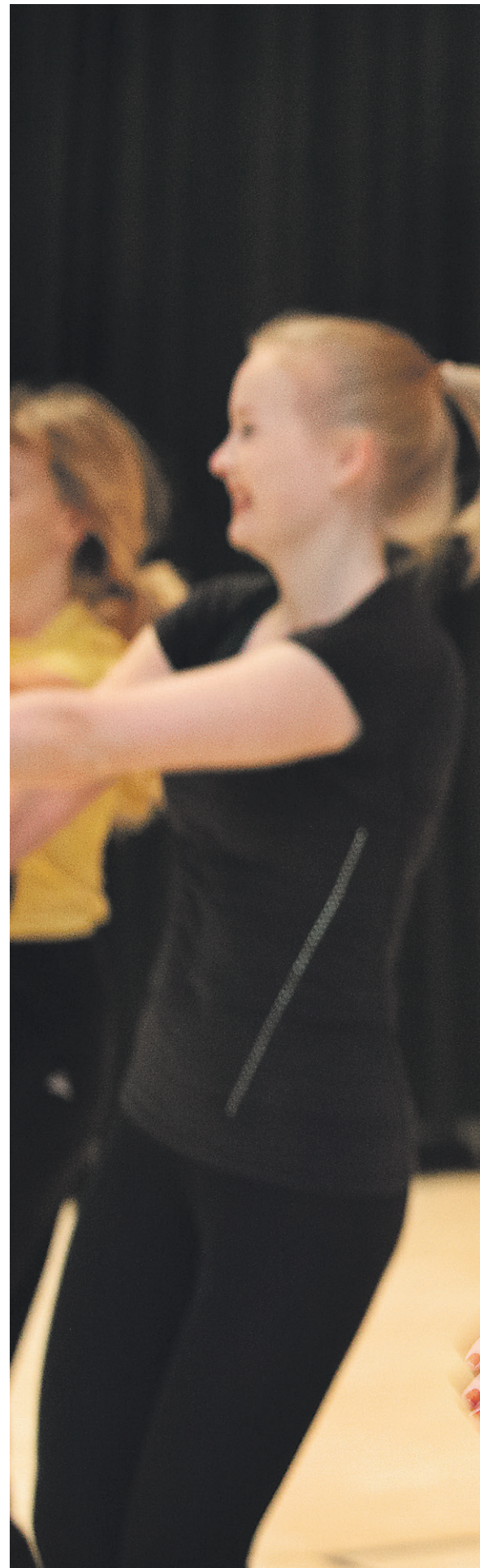
”Tanssiharrastus on myös antanut reippautta, jota tarvitsee, kun täytyy kaupungilla pysäytellä ihmisiä gallupia varten.

KUITTISEN RYHMÄ ESIINTYY säännöllisesti kansantanssi- ja musiikkitapahtumissa ja erilaisissa paikallisissa tilaisuuksissa. Esiintymisiä on ollut myös Espanjassa, Italiassa, Virossa ja Norjassa.

”Tunteikkaimpia hetkiä ovat ne, kun tanssiesityksen jälkeen kumartaa lavalla ja yleisö nousee taputtamaan seisaaltaan. Silloin tulee välillä kyynel silmään. On niin hienoa seisoa lavalla ystävien kanssa, joiden kanssa on saanut tanssilla tehtyä yleisöön suuren vaikutuksen.”

Esiintymiskokemuksesta on ollut hyötyä myös toimittajan työssä.

”Tanssijana olen tottunut olemaan esillä ja sen vuoksi en ole ainakaan ujo. Tanssiharrastus on myös antanut reippautta, jota tarvitsee esimerkiksi, kun täytyy kaupungilla pysäytellä ihmisiä gallupia varten. Samalla se on edustusroolin ottamista, mitä tanssijana-kin teen tapahtumissa.” ●

VAPPAALLA

ANNI KUITTINEN, 25

● Joensuussa asuva toimittaja.

● Työskennellyt verkko-toimittajana Karjalaisessa runsaat kaksi vuotta. Tätä ennen työskenteli Karjalaisen uutistoimittuksessa tuuraajana ja kesätoimittajana.

● Opiskelee yhteiskuntapolitiikkaa Itä-Suomen yliopistossa. Opinnoista puuttuu vain gradu, joka on tekeillä.

● Tanssii kansantanssia nuorisoseura Motoran Pelmakat-ryhmässä. Harastaa myös lenkkeilyä, hiihtoa ja kuntosalilla käymistä.

◀ Pitkiä treenejä.

Koska Anni Kuittisen kansantanssiryhmän Motoran Pelmakat jäsenet asuvat eri paikkakunnilla ryhmä harjoittelee vain kerran kuussa. Intensiivisinä tanssiviikonloppuina harjoitustunteja kertyy yhteensä 10–14.

